

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934-1938.
Trib. Timișoara.

Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Minden nemzet

javára biztosítani kell az élethez való jogot, legyen az nagy vagy kicsiny nemzet, — mondotta a pápa nemrégiben és az egyházfejedelemnek ezt a nyilatkozatát ismételte meg most a francia kamara elnöke beszédében, mellyel a parlament ülészakának tanácskozásait megnyitotta. Véget kell vetni a fegyverkezésnek, a lelket telíteni kell a béke szeretetével, az igazság tiszteletével, a jog uralmának biztosításával és a nemzetközi kapcsolatokat az erkölcs és igazság alapjára kell helyezni. Gyönyörű szavak, melyek leple alatt még gyönyörűbb igazságok húzódnak meg. Mert lehet-e és van-e szebb és magasabb, mint az igazság, a békeszeretet, a jog érvényesülése és a mindezek alapját képező erkölcs? Erkölcs nélkül nincs igazság, erkölcs nélkül nincs igazi jog, erkölcs nélkül nincs igazi béke. És ha ma háború dúl a világon, ha fegyverek döntésére akarják bizni azt, ami az elvek harcának eredménye lehetne csak, úgy ez annak a jele, hogy az emberiség eltávozott az erkölcs útjáról, elhagyta az igazság ösvényét és tévutakon jár. Annál érthetlenebb és súlyosabb jelenség ez, mert hiszen felismerik és beismerik ezt a tévelygést, látják és rámutatnak az útra, melyen járniuk kellene és... És mégis háború van, életek és értékek pusztulnak, a gyűlölet hullámai napról-napra magasabbra tornyosulnak, a propaganda mindinkább eltávolítja egymástól az embereket és annyira az ellenséges befolyások alá kerülnek, hogy elfelejtik emberi mivoltukat.

A németek önvédelemre és a nemzetiségi jogok érveire hivatkoznak, ellenfeleik erőszakosság miatt panszokodnak és a demokrácia védelmének szükségességét hangoztatják. Hangoztatta a francia kamara elnöke is beszédében és kijelentette, hogy a nyugati szövetségesek meg kívánják védelmezni a demokráciát, amelynek kormányzati rendszere a legjobbnak bizonyult. Ha ez a nyugati hatalmak háborús célkitűzése, akkor — őszintén szólva — nem értjük őket. Oroszországban száznyolcvan millió ember nyög a szovjeturalom demokratikusnak nevezett diktatúrája alatt immár húsz esztendő óta. És ez alatt a húsz év alatt nem jutott eszükbe a demokrácia védelme? Nem jutott eszükbe. Sőt, kereskedelmi és gazdasági szerződéseket kötöttek és versenyt futottak az orosz szövetségért. És amikor ez nem sikerült és az orosz kolosszus egymásután igája alá hajtotta Lengyelország egy részét, vazallusává tette a balti államokat és most a kicsiny finn nemzetet is le akarja tiporni, egy szavuk nincsen. Ugyanazok a dolgok, melyek miatt hadat üzentek a német birodalomnak, nem volt elegendő ok arra, hogy Oroszországgal is hadiállapotban legyenek. Irtóznak a háború és a háború kiterjesztésének még a gondolatától is, de mégis különös, hogy ami az egyikkel szemben háborús ok, a másiknál annyira sem nyom a latban, hogy a diplomáciai viszonyt megszakítsák.

Valahol valami hiba van és ezt látják és érzik úgy a nyugati szövetségesek, mint ellenfeleik és a semlegesek is. Ezért nem tudnak hinni a nagy szavakban, ezért kételkednek a háborús célkitűzések őszinteségében. Ha szabad ezt a paradox állítást megkockáztatni, hiányzik a mai háborúból az erkölcsi alap. És ha a háborúval kapcsolatban feltételeken beszélünk az erkölcsről, úgy ezt nélkülözhetetlennek tartjuk és fokozott mértékben valljuk a békénél. A békénél, a béke fenntartásánál és biztosításánál. Nincsen béke jog, igazság és erkölcs nélkül. Fegyverek pedig nem teremhetnek jogot, nem szülhetnek igazságot és nem rakhatják le az erkölcs alapjait. Kicsiny és nagy nemzeteknek egyaránt biztosítani kell az életet és az élethez való jogot. Ezt hangsúlyozta ki a Szentatya és ezt az igazságot teszi magáévá Németország, Anglia és Franciaország is. Legalább így mond-

Potemkin Berlinbe utazik az orosz-finn béke ügyében

A demokrata államok közvéleményének egyrésze nem akar szakítani a Szovjettel

Rómából jelentik: Az olasz Stefani-ügynökség foglalkozik a nyugati demokráciák közvéleményének Szovjet-Oroszországgal szembeni magatartásával. A Stefani szerint ez a magatartás az utóbbi időben egyenletlenné vált. Az egyik áramlat azt követeli az angol és francia kormánytól, hogy lépjen fel Oroszország ellen épp úgy, mint Németországgal szemben, mert egyik ország sem lehet finn-barát anélkül, hogy orosz-ellenes ne legyen. A beavatkozás e hívei szerint Oroszországgal és Németországgal szemben együtt kell fellépni,

mert mindkettő egyenlő ellenség. Ezzel a fel-fogással szembeszállnak ismert nevű demokrata írók, akik óva intik a demokrata hatalmakat az Oroszországgal való szakítástól, amit különben sem Páris, sem London, sem Ankara nem kíván. A demokráciákban sokan vannak, akik régtől fogva rokonszenveznek a szovjethatalommal és bármilyen élesek is jelenleg az ellentétek, ezt a rokonszenvet főleg az táplálja, hogy esetleg még mindig sor kerülhet a kommunizmussal való megegyezésre.

Sztalin népszavazást akar Kallio és Kuusinen között

Párisból jelentik: (Dunaposta.) Párisban és Londonban megerősítik azt a hírt, hogy Berlin följánlotta békeközvetítését a finn-orosz konfliktusban. A Paris Soir jelentése szerint a német ajánlatot a moszkvai német nagykövet tette meg Potemkin helyettes külügyi népbiztosnak, aki azonnal a legfelsőbb szovjet tanács elé terjesztette. Sztalin az ajánlat elfogadása mellett foglalt állást, azzal a feltétellel, hogy Berlin kérje Finnországtól a népszavazás elrendelését annak eldöntésére, vajjon a finn lakosság

többsége a helsinki vagy a Kuusinen kormányt óhajtja-e? Sztalinnak természetesen nincsenek illúziói a népszavazás eredményei felől, ellenben azt reméli, hogy ezzel a népszavazással megoldást hozhatna a politika számára.

Az ügyben a végleges döntés Berlinben történik meg, ahova Potemkin megérkezését várják.

Potemkin valószínűleg tíz napig tartózkodik majd a német fővárosban.

Finnországnak el kell ismerni az orosz követelések jogosságát

Koppenhágából jelentik: A Nazional Tidende című lap berlini tudósítója megállapítja, hogy Berlinben tartózkodók a Rómából érkező hírek békés hangja irányában. Ezek a hírek arról szólnak, hogy Hitler elhatározta volna, miszerint felajánlja Moszkvának közvetítését a finn-orosz konfliktus elsimítására. Német politikai körök úgy vélik, hogy ilyen közvetítés csak akkor lenne lehetséges,

ha finn részről már előre elismernék az orosz követelések jogosságát.

Azonban Finnország a nyugati hatalmak izgatására és az északi országok közbelépésére, még keményebben ellenáll, mert az ellenállásból tekintélykérdést csinál. Ilyen körülmények között olyan közvetítés, amelyet német részről ajánlanak, nem járhat gyakorlati eredménnyel. (Rador).

Olaszországba szállítják vissza a németek által feltartóztatott lőszereteket

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Illetékes helyen megerősítették azt a hírt, hogy a Németországon át Finnországba irányított olasz hadianyagot a német kormány visszaadja Olaszországnak. A berlini olasz nagykövet ugyanis azt kérte a német kormánytól, hogy a hadianyagot szállító vonatot vagy engedjék tovább Finnország felé, vagy pedig irányítsák vissza Olaszországba. A német kormány az utóbbi kérést teljesítette és az Olaszországba visszaérkező ha-

dianyagot most a tengeren át szállítják majd Finnországba.

ROOSEVELT NEM ADOTT BÉKE-KÖZVETITÉSI MEGBÍZÁST

Washingtonból jelentik: Roosevelt a Fehér Házban tartott sajtóértekezleten kijelentette, hogy nem adott semmiféle különleges utasítást a Szentszékhez küldött képviselőjének, Taylor-nak, aki különben nem is Rómában, hanem Firenzeben fog székíteni és csak esetenként látogat el a Vatikánba.

ják. És ha mondják, felvetődik az önkéntelen kérdés, miért nem gyakorolják? Nincs olyan hiba, ami jövathető nem volna. Sokszor mártíriumok útján lehetséges csak ez. Ma azonban a hibák elkövetése, a háború folytatása jár már-

tírnummal és nem a jóvátétel. Az a jóvátétel, mely a háború megszüntetését és a jognak, igazságnak és erkölcsnek érvényesülését jelenti minden — kicsiny és nagy — nemzet számára. Az utat kijelölték, csak reá kell lépni.

A finn sikerek csak a közvetlen veszélyt háritották el

Párisból jelentik: (Rador.) Az a fagyhullám, amely elborította Európát emlékeztet arra, hogy milyen borzalmas körülmények között folyik a háború Finnországban. A Petit Parisien jelenti, hogy

Finnországban elképzelhetetlen körülmények között folyik a háború.

Közli egyben a finn rádió nyilatkozatát, amely szerint a finnek nem folytathatják hősi ellenállásukat, ha sürgősen nem kapnak megfelelő felszerelést, fegyvereket és municiót. A segítségnek — írja a lap — a leggyorsabban meg kell érkezni és bűn lenne, ha a finnek sokáig várakoztatnák.

A L'Ordre szerint az orosz hadsereg vereségei egyelőre elhárították az azonnali veszélyt.

HÚSZ OROSZ HADOSZTÁLY A LADOGA TÓNÁL

Stockholmból jelentik: Az oroszok a Ladoga-tó partján és a Mannerheim-vonal közelében újabban ismét 20 hadosztályt vontak össze 400.000 emberrel és kétszáz harcokocsival. Az arcvonal mögött több ponton ejtőernyős leszállást kíséreltek meg 50 főből álló csoportokban, de

ezek a kísérletek tragikusan végződtek.

A finnek golyószórókkal fogadták az ejtőernyős csapatokat és azok majdnem valamennyien holtan értek le a földre. A finnek újabban 2000 orosz hadifoglyot és 2000 ágyút ejtettek.

JÉGTÁBLÁK KÖZÉ KERÜLT KÉT OROSZ JÉGTÖRŐ

Moszkvából jelentik: (Rador.) A Sztalin jégtörő gőzös, amely a jégtáblák közé fagyott a Sedov jégtörő segítségére ment, szintén befagyott és így nem tudja megközelíteni a Sztalin jégtörőt. A Sedovot

az úszó jégtáblák 28 mértföldnyire sodorták el északkeleti irányban.

A SVÉDEK ÉS NORVÉGEK KIÜRITIK A PARTVIDÉKEKET

Londonból jelentik: (Dunaposta.) A Daily Mail stockholmi levelezője szerint Svédország és Norvégia minden sürgős intézkedést megtesznek, hogy szembenézzenek a háborus veszéllyel. Svédország gyors ütemben fegyverkeznek. A svédek és norvégek megszervezték a partvédelmet és elkészítették a kiürítések tervét. Svédországnak 30 millió font összegű kölcsönt helyeztek Angliában kilátásba.

MEGTÁMADTAK A SZOVJETHAJÓK EGY FINN KIKÖTŐT

A Stefani ügynökség jelenti Helsinkiből: Finn katonai körök értesülése szerint szovjet részről a Ladoga-tó körzetében húsz hadosztályt összpontosítanak, amelynek létszáma négyszázezer ember és amelyhez kétezer ágyú tartozik. Újabb hadosztályokat küldtek az oroszok a sallai körzetbe is. Meg erősítik azt a hírt, hogy a „Marat” és az „Októberi forradalom” szovjet hadihajók, mindkettő 23 ezer tonnás, támadást intézett Koivistota fönn öbölben, azonban a parti ütegek visszavonulásra kényszerítették a támadó egységeket. (Rador.)

RENÉ PARMAI HERCEG A FINN HADSEREGBEN

René de Bourbon Parma hercege, Zita volt osztrák-magyar császárné és királyné bátyja önkéntesként belépett a finn hadseregbe. A Stefani ügynökség munkatársa párisi hírforrásból azt jelenti, hogy Franciaország engedélyezi majd a területén át Finnország számára történő hadianyagszállításokat és megengedi az idegen önkénteseknek, hogy az országon keresztül Finnországba utazzanak.

MŰKINCSEK HOMOKZSÁKOK MÖGÖTT

Német muzeális értékek költöztetése. — Történelmi oltárt harmincezer homokzsák véd a bombatámadások ellen.

Jóllehet a kulturális háború esetén is lehetőség szerint kölcsönösen megkímélik egymás műemlékeit, a legtöbb ország mégis jóelőre gondoskodott arról, hogy az egész emberiség közös értékét jelentő remekművek veszélyeztetésük csetén biztonságba kerüljenek. A hollandusok például, akiknek birtokában egyedülálló képzőművészeti alkotások — többek között Rembrandt és a németalföldi iskola számos világhírű képe — vannak külön műkincsek számára való légoltalmi helyeket építenek. A múzeumok és magángyűjtemények legbecesebb darabjait ideiglenesen a németalföldi tengerpart homoküregében helyezik el. A francia hatóságok már 1939 augusztus közepén elrendelték a nemzeti értéket képező műkincsek védelmét.

Németországban az állami múzeumok igazgatóságai a légoltalmi szövetséggel együtt igazi német alapossággal gondoskodtak arról, hogy a háború réme ártalmatlanul suhanjon el a műkincsek felett. Ennek az európai kultúra szempontjából is nagy a jelentősége, hiszen Németország műgyűjteményei világviszonylatban is páratlan értéket képviselnek. A veszély csökkentése érdekében tervszerűen keresztül viszik a műkincsek „decentralizálását”, ami sokszor roppant nehéz feladatok elé állítja a szakembereket. Múzeumi körökben valóságos csodákat regélnék a műkincsek hihetetlen érzékenységéről. Nem elég, hogy a képeket, szobrokat, falfaragványokat, kerámiai remekműveket „bombabiztos” pincékben helyezték el, elsőrendű fontosságú az is, hogy az ideiglenes otthon éghajlati viszonyai megfelelőjenek az illető műalkotás természetének.

A német szervezethez e tekintetben csakugyan pompás munkát végzett. Egyrészt arról gondoskodott, hogy a művészeti ritkaságokat a rizikó csökkentése kedvéért valóságos szétzórja a birodalom egész területén, másrészt azt sem tévesztette szem elől, hogy e szétlétől is óvott régiségek sajátos életfeltételeit új helyükön is megteremtse. A festményeknek például, hogy épen maradhassanak, friss levegőre van szükségük. Nofretete királynő több ezeréves, világhírű feje viszont annyira érzékeny minden éghajlati változással szemben, hogy légmentesen elzárva került új, ideiglenes helyére. A felbecsülhetetlen értékű egyiptomi szobormű persze állandó megfigyelés alatt áll. A falfaragványok számára a levegőnek egy bizonyos nedvességi fok elengedhetetlen, különben megrepedeznek. Altalában ezeket is hermetikusan elzártságban tartják és sűrűn ellenőrzik. Az ó-görög agyagedényeket is hasonló gondokkal óvják meg a háború s az időjárás esztendőse veszélyeitől. Ez mind egyúttal a szak-

emberektől nem mindennapi áldozatkésztséget és ügybuzgalmat követel.

Különleges problémát jelent a helyhez kötött műemlékek épségének biztosítása. A berlini „Altes Museum”-ban százazretől megcsodált pergamoni oltárt például a helyszínen vastag homokzsákokba burkolták. A százhusz méter hosszú csodaszép relief-szegélyből semmi sem látható; véges-vegig homok borítja. Csupán a pergamoni oltár védelmére 30.000 homokzsákot használtak fel.

Az elszállítható műkincsek helyét jól átgondolt terv szerint határozták meg. Keleten, minthogy ott közvetlen veszély nem fenyeget, a gyűjtemények és múzeumok anyaga érintetlenül a helyén maradt. A képzőművészetek több középpontjában, így elsősorban természetesen nyugaton, jobbra csak helyi decentralizációt hajtottak végre, amelynek során a legbecesebb darabok vidékre kerültek. Halle műkincsei például ólommal megpántolt ládákból egy vidéki vár pincébe szállították.

A műkincsek költöztetésének egy jó oldala mindenestre már most, a viszonylagos béke idején is megmutatkozik. A decentralizálás után a múzeumok igazgatói természetesen arra törekedtek, hogy a biztonságba helyezett műemlékek helyett kevésbé pótolhatatlan, de azért művészeti értékű és érdekes anyaggal töltsék meg a részben elárvult múzeumok csupasz falait, üres termeit. A raktárak zugaiból nem egy becses darab került elő, amely eddig a nagy konkurencia miatt szinte teljes ismeretlenségben lappangott.

Jelenleg az összes német állami múzeumok nyitva vannak. Tekintélyes részük eddig jóformán sohasem látott műveket mutat be külön kiállítások keretében. Bécsben „öt évszázad zongorái” láthatók, a drezdai Grünes Gewölbe több más múzeummal együtt „a német mult iparművészetét” mutatja be, a berlini Schlossmuseum pedig „öt évszázadból való börmunkákat” szemléltet. A berlini Nationalgalerie — hogy még egy utolsó példát ragadjunk ki a sok közül — „Németország 1813/15-ös szabadságharca” címen képkiallítást rendez, amelyhez számos külföldi múzeum is kölcsönöz anyagot.

50 millió font hadikölcsönt jegyez Kanada

A kanadai első hadikölcsönt, amelynek összege 50 millió font, hozama pedig 3 és fél százalékos, hétfőn hozatják ki.

Kilenc évig szenvedtem gyomorban és ma az első üveg GASTRO-D. elhasználása után mindent ehetek

Rădulescu I. ur, a Mircan-cég tisztviselője, Bucuresti, Str. Lipsicani 76. írja nekünk, hogy nem is meri elhinni, hogy teljesen meggyógyult volna, miután 9 évig rémesen kínlódott és nagy mennyiségű szódabikarbonát szedett, anélkül, hogy valamit is használt volna. Egy üveg GASTRO-D. elhasználása után fájdalmai megszűntek és azóta mindent ehet. Egyformán használ gyomor-, epe-, vese-, máj- és bélbetegségeknel, idegzavaroknál, valamint fejfájás és álmatlanság eseteiben is.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150.— lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Orvosok is ajánlják.

Szüllő Géza, liberális demokrata pártot alakít

Budapestről jelentik: A Pesti Ujság című lap arról ad hírt, hogy a képviselők közül sokan Szüllő Géza volt felvidéki képviselő körül csoportosulnak. Hír szerint ugyanis Szüllő Géza új demokrata liberális pártot alakít, amely a polgári ellenzék egyesítésének első állomása lenne. Később a kisgazdapárt demokrata szárnyának egyesítése is megtörténne és a kisebb töredék liberális pártok is ebben a pártban találnának elhelyezkedést.

Rómának nincsen támadó terve Oroszországgal szemben

Rómából jelentik: A Relatione Italiana című lap kiemeli azokat a benyomásokat, amelyeket Ciano és Csáky külügyminiszterek velencei megbeszélései az amerikai sajtóban keltettek. Különböző oldalról a Balkán ellen irányuló bolsevista fenyegetésről beszélnek. Utálnak Moszkva ügynökeinek újraéledő tevékenységeire, amely azt hirdeti, hogy egy szép napon leereszkednek az orosz hadak a Dunamedence vidékére és ott a dolgozók számára új társadalmi és politikai rendet létesítenek. Róma nem foglalkozik Oroszországgal szemben támadó tervekkel, de eltökélt szándéka szembeszállni minden ilyen kísérlettel.

Meg akarták rongálni az ir-skót kábelt

Londonból jelentik: (Rador.) Több ismeretlen egyén tegnap megkísérelte, hogy az Irlandot Skóciával összekötő tenger alatti kábelt megrongálja. Az ór tüzelni kezdett rájuk, mire azok elmenekültek anélkül, hogy tettüket végrehajthatták volna.

Török diploma Szófiában

Szófiából jelentik: (Rador.) Boris király tegnap délelőtt fogadta Memencioglut, a török külügyminisztérium vezértitkárát. Este Kiosseivanoff viszaadta Memencioglu látogatását a török követségben, ahol diszvacsorát rendeztek. Ezen megjelentek a bolgár kormány több tagján kívül a szófiai angol és francia követek is.

Leverték az equadori lázadást

Quitoból jelentik: Az equadori elnökválasztással kapcsolatos lázadást leverték. Velasco Ibarra, ellenzéki elnökjelöltet, aki a légihaderő segítségével kísérletet tett a kormány megbuktatására, letartóztatták és egy hadihajó fedélzetére vitték. A helyőrségi csapatok ellenálltak a zendülőknek és tüzharcban leverték a felkelőket. A harcoknak 16 halottjuk és 24 sebesültjük van.

Német repülő London, angol gépek Csehország felett

Ugy a német, mint a francia jelentés légi győzelemről ad hirt

Berlinből jelentik: (Rador). A Berliner Börsenzeitung a Revue des Deux Mondes című francia hetilapban megjelent cikk foglalkozik. A francia lap békefeltételei a következők: Nincs fegyverszünet Berlin elfoglalása nélkül. Nincs tárgyalás, amíg a nemzeti szocializmus meg nem bukik és amíg vezért ki nem adják, élve, vagy holtan. Nincs béke Lengyelországnak Keletporoszországgal való egyesítése és helyreállítása nélkül, ahonnan az összes német lakosokat ki kell utasítani és nincs béke addig, amíg az Északi tengertől Svájcig terjedő vonalon angol és francia közigazgatása alatt egy szűles területsávot nem semlegesítenek. Nincs béke, amíg Németország több államra nem bomlik szét és minden új német államnak külön kell a békét kérnie.

A Berliner Börsenzeitung ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a Revue des Deux Mondes programja jellemző arra a szellemre, amely az angol befolyás kö-

vetkeztében francia politikusokat is magával ragadott. Páris az utolsó 18 hónap alatt a nemzetközi zsidóság befolyása alá került, amelynek semmi köze a francia néphez. Hagyták, hogy Franciaország a háborúba sodródjon és az ellenségeskedések megkezdésekor olyan hangulatot teremtettek, amely fenyegetésekkel van telve. A háború már hónapok óta tart anélkül, hogy az angolok, vagy franciák sikereket értek volna el. Lengyelország összeomlott, aminek szintén a szövetségesek az okai. Azért kellett ezeket a háborús célokat hangoztatni, hogy a népből mutakozó fáradságot leküzdjék. A német katona őrzi nyugaton a Siegfried vonalat, a német haditengerészet uralja az Északi tengert, a német repülők pedig ellenőrzik a Rhone és a Shetland szigetek közötti területet. Londoni és párisi vérengző fanatikusok fel akarják darabolni Németországot, de a német hadseregé lesz a győzelem és Németország a helyzet ura marad.

Németországnak nincsenek tervei a Duna völgyében

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) A Völkischer Beobachter „A német gazdaság és Délkelet-Európa” című folyóirat megjelenésével kapcsolatban azt írja, hogy a nemzeti szocialista Németország sohasem akart imperialista módon Délkelet-Európában uralkodni. Az a tény, hogy

sok politikai esemény, amely szükségszerűen az utonnan megerősödött középeurópai birodalom-ból indult ki és hozzájárult a Dunavölgy gazdasági és politikai feszültségéhez, a legkevésbé sem jogosít fel arra, hogy Németországnak imperialista célokat tulajdonítsanak.

Négy hónap alatt 1800 angol-francia hajó kelt át a tengeren

Párisból jelentik: Campinchy francia tengerészeti miniszter nyilatkozott a Havas-iroda munkatársának és kijelentette, hogy a háború négy hónapjában megvalósították a szövetségesek szabad forgalmát a tengereken, míg a német forgalom teljesen megszűnt.

Négy hónap alatt a francia haditengerészet tíz német tengeralattjárót süllyesztett el.

622 ezer tonna dugarút kobozott el és 239 hajót ellenőrzött. Az összes használatos tengeri utak, kivéve a Balti-tengert, szabad közlekedést biztosítottak a szövetségesek hajóinak. A gyarmatokról — folytatta Campinchy — ezeken a tengeri utakon egész hadsereg érkezett, anélkül, hogy egyetlen ember is elveszett volna. A hadfelszerelés utánpótlása érintetlenül érkezik a hazai kikötőkbe.

Több, mint 1.300 szövetséges hajó, vagyis több, mint kétszáz tengeri karaván kelt át a tengereken

a francia könnyű egységek fedezete mellett. Becslés szerint 400 német gőzöst zártak semleges kikötőkbe, ezek közül húszat, összesen 150 ezer tonna ürtartalommal elfogtak. Négy hajó az elfogottak közül 22 ezer tonna ürtartalommal francia fogságba került. Másik 18 német hajót, 123 ezer tonna ürtartalommal saját legénysége süllyesztette el.

(Rador.)

Franco is segít a világértelkezlet létrehozásán

Madridból jelentik: A lapok értesülése szerint Franco tábornok a madridi pápai nuncius útján a Vatikánhoz intézett emlékiratában ajánlotta a spanyol kormány együttműködését a béke helyreállítása és a kommunista-veszély elhárítása iránti tevékenységében. Az emlékirat a háború sürgős befejezésének fontosságát hangoztatja, mert ellenkező esetben a kommunista-veszély terjedése megsemmisítéssel fenyegeti egész Európát. Az egész spanyol nép kész részt venni nemcsak a kereszteshadjárásban, hanem a Vatikán kezdeményezésével Olaszország és az Egyesült-Államok segítségével maga is igyekszik a hadviselőket rávenni, hogy egyezzenek bele egy minden vitát elintéző világértelkezlet összehívásába.

BOMBAVETŐ NÉMET GÉP ÁTTÖRTE AZ ANGOL VÉDELMI VONALAT

Londonból jelentik: A háború kitörése óta első ízben sikerült egy nagy német bombavető repülőgépek London fölé jutnia. Délben egy óra tájban Kent felől

a német repülőgép áttörte az angol védelmi vonalat és a Themse mentén London fölé repült.

A London körül felállított légharóító ágyúk heves tüzelésbe kezdtek. A német bombavető repülőgép nem dobott le bombákat és Londonban nem rendeltek el légiriadót. Három angol repülőgép szállt fel az üldözésére, de továbbiakat nem közöl a jelentés.

ÁGYÚVAL FELSZERELT ANGOL REPÜLŐGÉPEK NYUGAT-NÉMETORSZÁG FÖLÖTT

Londonból jelentik: (Rador.) A légügyi minisztérium jelentése szerint angol hadirepülőgépek sikeres felderítő utakat tettek Ausztria, Csehország és Nyugatnémetország fölött, a biztonsági őrzőgépek pedig berepülték a Helgoland szigetet. Valamennyi repülőgép sértetlenül tért vissza kiinduló helyére.

Londonból jelentik: Az új brit vadászrepülőgépek négy ágyúval rendelkeznek és a súlyos fegyverzet ellenére is rendkívül gyorsak. Az ágyúkat párosával helyezték el.

FRANCIA LÉGISIKER

Párisból jelentik: (Rador.) Négy francia vadászrepülőgép megtámadott egy 12 Messerschmidt gép-

ből álló német repülőrajt. Úgyes taktikával szétválasztották őket, három német gépet lelőttek, majd pedig sértetlenül visszatértek támaszpontjaira.

Londonból jelentik: A Lusida angol halászhajó a brit tengerpartok közelében aknába ütközött és elsüllyedt. A hajó 14 főből álló legénységének sorsa bizonytalan.

„ANGOL REPÜLŐGÉPEK MEGSÉRTETTÉK HOLLANDIA SEMLEGESÉGÉT”

Berlinből jelentik: A mai hivatalos német jelentés a következőket tartalmazza: „Semmi említésre méltó esemény nem történt. A légi haderő egységei folytatták földterítő útjaikat Kelet-Franciaország és az Északi-tenger fölött, jelentős eredményekkel. Három különálló német repülőgépet ellenséges vadászgépek támadtak meg, de a támadás nem járt sikerrel. Az ellenséges légi haderő ismét megsértette Németalföld semlegeségét és így próbált január 12-én éjjel német terület fölé szállni. Egy ellenséges „Bristol Blenheim” típusú repülőgépet német terület fölött láttak és rövid harc után a német vadászgépek lelőtték. Az angol gépmadár lángba borult, francia területen zuhant le. Nyolc brit bombavető repülőgép a német öbölben német torpedórombolókat próbált bombázni, azonban közülük csak kettőnek sikerült bombáit ledobni, ezek a lövedékek sem okoztak kárt. Ezek közül a gépek közül egyet lelőttek, egy pedig súlyosan megsérült. A többi hat gépet légharóító tüzeléssel visszaverték a német hadihajók”.

HINDU KÜLÖNÍTMÉNYEK A MAGINOT-VONALBAN

Párisból jelentik: A Havas-iroda közli a harctérre kiküldött munkatársának jelentését, aki meglátogatta az első vonalban elhelyezett hindukat. Valamennyi katona harcias törzsekhez tartozik, Északnyugat-Indiából. Ez alkalommal a Havas emlékeztet a hinduk által kinyilatkoztatott fényes lojalításra. A hajderabadi nizám 100 ezer fontot adományozott vadászrepülőraj létesítésére és 10 ezer fontot havonként a légiraj költségeinek fedezésére. A patialai maharadzsza, valamint a dikanori és a kasmiri maharadzsza 500 ezer fontsterlinget jegyzett hadicélokra. A nepáli rajah nyolcezer harcost bocsátott Nagy-Británia rendelkezésére a gurkák törzséből, akik alacsony emberek és kétélű szuronnal vannak felfegyverezve, amelyet félelem nélkül használnak a harcban.

Olaszország támpontokat kér Törökországtól a Fekete-tengeren

Zürichből jelentik: Bucaresti diplomáciai körökből származó értesülések szerint Olaszország felkérte Törökországot, hogy engedjen át a Fekete tenger mellékén két haditengerészeti támaszpontot. Anglia és Franciaország hír szerint pártolják Olaszországnak ezt az óhaját és azt hiszik, hogy

a Szovjetnek az olasz kívánság teljesítése esetén nem lesz módjában többé nyomást gyakorolni a Balkánra, vagy a Közelkeletre.

Egy tudják különben, hogy a szovjetkormány a Keleti tengerrel bizonyos számú tengeralattjárót helyezett át a Fekete tenger vizére.

A reklám szédítő pergőtüzében

hatalmas vagyonokat költenek az amerikai nők a szépségápolásra

Írta: AUBERMANN PÉTER

A multkor szemlét tartottunk egy tipikus amerikai lakásban és ahhoz a megállapításhoz jutottunk, hogy bár az átlag amerikai polgár lakása kinosan tiszta, hiányzik belőle az otthon lelke, sajátos hangulata és egyéni bélyege. Körsétánk során benéztünk a konyhába, majd helyet foglaltunk a terített asztalnál, ahol egy hamisítatlan amerikai menüt fogyasztottunk el. Olthatatlan kíváncsiságunk azonban ezután sem volt kielégítve, hanem arra sarkalt, hogy indiszkrét módon bekukkantsunk az amerikai garderobjába is.

Amikor az amerikai ruházataról beszélünk, nem gondolunk a newyorki ötödik avenue ladyjeinek mélyen dekoltált, földig omló estélyi ruháira, csillogó ékszerreire, zizgő selymeire, vagyont érő bundáira, sem a dollármilliomosok remekbeszabott frakkjaira, még kevésbé az őslakosság, az indiánok tarka toll-díszére, gyöngyökkel kirakott mokaszinjaira, hanem egyszerűen csak az átlag amerikai hétköznapi ruhadarabjaira.

Régi mondás: A ruha együtt sir és nevet az emberrel. De beszél is a ruha. A ruhának nyelve van, elárulja, kivel van dolgunk. Mivel akarva, nem akarva egyéniségünk többé-kevésbé mindig kifejezésre jut öltözködésünkben, ezért a nyilvánosság előtt a ruha mindig hamarabb szólal meg, mint jómagunk. A nyomornak és gazdagságnak egyformán megvan a maga livréje — mondja Balzac. A ruha tehát kifejezi egyéniségünket, vagyoni helyzetünket,

Az elhasznált ruhát eldobják

A szennyest mosódában, a „laundry”-ban szokás kimosatni. Házigazdám az enyémet is elküldi. Néhány nap múlva hófehéren hozzák vissza. Az ingek, nehogy valami kis gyűrődés essék rajtuk, egyenként kartontasakokba voltak pakolva. Házigazdám frakkjenge ennél is gondosabban, finom cellophánpapírba volt csomagolva. A „laundry” még arra is vállalkozik, hogy egyedül álló fiatalembereknek és ügyetlen agglegényeknek megstoppolja a harisnyáját és felvarrja a leszakadt gombokat.

Általában a ruhafélt, fehérneműt, harisnyát, cipőt nem javítják, hanem eldobják a használtat és újat vesznek, mert a javítással járó munka többbe kerülne, mint az új holmi. Nem is tartanak nagyobb készletet, mert nincs szükség rá és a lakásvizonyok sem alkalmasok a felesleges holmi megőrzésére.

A ruhaszövetek kiválasztásánál a férfiak egyszerű, konzervatív színeket részesítenek előnyben. Nyáron nem viselnek mellényt. Munkahelyükön legtöbbször ingujjban dolgoznak.

Katonai egyenruhát nem igen látni. Egyenpakát tulajdonképpen csak a szállodai portások, gépkocsivezetők és boyok hordanak.

NYÁRON KÖTELEZŐ A SZALMAKALAP

Kalapviselés tekintetében az amerikai drákói szigorú törvénynek rendeli alá magát. Május 15-től kezdve szalma-, illetőleg panamakalapot visel, míg szeptember 15-től filc-, vagy keménykalapot. A szalmakalapot a szezon végén eldobják és a következő évben újat vesznek. Kesztyűt csak fogcsikorgató hidegben hordanak, különben a kesztyűviselés a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

A nálunk ismert cipőformák közül az amerikai kizárólag a félcipőt használja. A cipőjavítás gyors talpálás módjára történik. A legforgalmasabb utcákon látunk egy-egy bolthelyiséget, ahol gépekkel javítják a cipőt. Ha valami kis hibája van, az ember meg is várhatja, míg elkészül. Ha nagyobb a baj, akkor már újat vesznek. A cipőt itt nem tisztítják meg sem a szállodában, sem vendéglőben. Ezt a munkát vagy maga végzi el az ember, vagy az uccán, illetve az úgynevezett „shve parlor”-ban 10 cent ellenében rábizzá egy negróra.

AMERIKAI NŐ VAGYONT KÖLT A KÖZMETIKÁRA

A garderoab tanulmányozása közben tekintetünk rávetődik egy polcra, amely tele van puderskatulyákkal, ajakpirosítóval, különféle színű dobozokkal, amelyek arckrémekkel, továbbá üvegesékekkel, amelyek körömlakkot, atropinseppet tartalmaznak. Egy-más mellé sorakoznak itt még egyéb kenőcsök, illatszerek és pomádék, amelyeknek az igazi rendeltetését nem ismerem. Szóval a Miss és Missis kozmetikai arzenáljára bukkantam, amely csinos összeget képvisel. Köztudomású az, hogy az amerikai nők valóságos vagyonokat költenek a szépségápolásra. Nem akarok e hölgyek érzékeny szívére sebet ütni, azzal vádolva őket, hogy az a nagymérvű pénzszórás tisztán az ő tuzott öntudatosságuk és hiányszáguk rovására írandó. Sokkal ludasabb ebben a reklám, amely a vévőszerezésnek sokszor fantasztikus eszközeit használja fel és valósággal lebombáz minden ellentállást. Ezek után megértjük, hogy miért használnak Amerikában több Cold krémet, mint va-

sót néha társadalmi állásunkat is. A ruha egyszerűsmind az emberi kultúra egyik külső fokmérője is.

FÉNYÜZÉS A FEHÉRNEMŰBEN

Most kinyitjuk a ruhaszekrényeket és mint ellenállást nem ismerő detektiv házkutatást rendezünk a ruhadarabok között. Nem kell sok idő annak a megállapításához, hogy ami a fehérneműt illeti, minőség és szabás tekintetében, valóságos fényűzés megy itt végbe. Ebben a fényűzésben támogatja az amerikaiak a legraffináltabb igényeket bőségesen kielégítő ipar. Akad itt üvegéből készült fehérnemű is, amelynek külseje és tapintása szakasztott olyan, mint a lenvaszoné, csak hogy ennél valamivel fényesebb. Jellemző, csak hogy ennél nincs kitéve az első mosásból származó meglepetéseknek. Ha például a férfing és gallér egy darab-ból áll, akkor a gallért különös gondnal készítik el avégett, hogy a formáját a legnagyobb nyári hőségben is megtartsa. Az ingeken egyéb újdonságot is felfedezünk. A nyakától kezdve végig gombokkal van ellátva, úgy hogy nem kell belebujni, hanem felvehető, mint a kabát. A jelenlévő férfiak a kemenceszerű nyári hőségben dupla inget viselnek. Azt mondják, hogy ez igen szellemes, mert az alsó szellős ing felszívja az izzadságot. A hálóing itt ismeretlen fogalom, éjszakára mindenki pizsmát vesz fel.

jat, miért fogy el itt évente több mint kétezer tonna ruzs és miért szökik fel negyedmilliárd dollárryira évente a szépítő szerekre költött pénzösszegek. Az amerikai nő a fülebe harsogó reklámtól megszedülve engedelmesen összevásárolja mindazokat a szereket és orvosságokat, amelyek eltávolítják a pattanásokat, fényt kölcsönöznek a hajnak és selymes puhaságot a szemhéjaknak, amelyek megszüntetik a kellemetlen szájszagot és a test kigőzölgését. Üdén, szépen kikészítetten, elegánsan megjelenni, valósággal szent kötelességnek tartja az amerikai nő. Vonalaik megőrzésére felhasználja a természetes eszközöket is. Sok gyümölcsöt és főzeléket eszik, gondosan kerül a túlságos téstafogyasztást, a tejszínt, az édességeket és egyéb, a karcuságát fenyegető ételeket. Ezenkívül gyakran fürdik, tornázik és masszíroztatja magát.

MESTERSÉGESEN UTANOZZAK A FILMSZTÁROKAT

Gyakran olvas az ember az uccán ilyen feliratokat: „Beauty parlour”, vagy „Beauty shop”. Igy hívják a kozmetikai szalonokat, amelyek, — mondanom sem kell, — sűrűn látogatottak. Olóval, ecsettel, pamaccsal, kötéssel, borogatással, illatos vizekkel és krémekkel, hideg tussal, forró fürdővel, kvarcbesugárással, masszázssal, pakkolással és mindenféle más fogással, meg eljárással készül itt a kívánt, a mesterségesen gyártott kozmetikai szépség. A newyorki kozmetikai szalonokban, minden nő megrendelheti azt a szépségטיפust, amely neki tesz és amihez hasonlítani akar. Az egyik a borongós, fanyararcu Greta Garbo képmását készített

Bucovinában a hideg miatt bezárták az iskolákat

Több haláleset megfagyás folytán. Néhány helyen teljesen megszűnt a közlekedés

Bucurestiből jelentik: A Fekete-tenger partvidékének és Dobrudgeának kivételével, ahol az időjárás megjavult,

a rendkívüli fagy tovább tart az egész országban.

Különösen Bucovinában olyan hideg uralkodik, amire eddig még nem volt példa. A hőmérséklet 40 fokra szállt le. Bucovina városaiban a közlekedés úgyszólván teljesen megszűnt. A nemzetnevelésiügyi minisztérium rendelkezése a Suceava tartományban

az összes iskolákat január 15-ig bezárták.

Cernautiban Alois Martiniuc ügyvéd mulatságból tért haza és

fűtetlen szobájában lefeküdt, ahol megfagyott.

Holttestét két nappal később találták meg a szomszédok, Bucovinában valamennyi vonat 5—6 óras késéssel közlekedik. Az autbuszközlekedést beszüntették. Basarabiában tovább tart a hideg. A Nistru partján és Chisinauban 34 fokra süllyedt a hőmérséklet. Számos embert megfagyva találtak az úmentén.

Buzauból jelentik: Maria Nistor. Amaru köz-

Az idő rosszra fordult, barátságatlan hideg lett és a levegő párás. Ilyenkor a meleg ruha csak hasznos lehet. Csak hogy a veszély nem a hideg beálltában van, hanem az a sok milliárd bacillus hozza a bajt, mely a levegőben kering és a légutakon át az emberi szervezetbe hatol be. A bacillusok ellen nem véd a meleg mellény, ezek ellen védelmet csak az

ALGOCRATINE

nyújt. Algocratine megóv a grippétől. Algocratine meggyógyít minden hüléses bajt néhány óra alatt. Algocratine megszünteti az ischias, csúz, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, valamint a hüléses bajokat.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

ki magán, a másik a karcu Marlene Dietrich fáradt szemét, a harmadik Annabella ragyogó báját, a negyedik meg Dorothea Wieck hűvös vonásait. A kozmetika e Vénuszi tehát nem természetes, habszülte szirénszepségek, hanem kémiai produktumok. Az ilyen indusztrializált eleganciának és egyes kozmetikai preparálásoknak talán legfőbb hibája az, hogy háttérbe szorítja az egyéniséget.

AZ AMERIKAI NŐ SZÉPSÉGÉNEK TITKA

Tulajdonképpen az amerikai nők nem is volna szüksége a túlzott kozmetikára és mesterségesen előidézett optikai varázsrá. Mert ott akad olyan ország, ahol annyi szép nőt lehesen látni, mint itt, Junoi természetük, megkapóan arányos testalkatuk, szabályos tiszta vonalú arcuk, ajkuk finom ívelése és izléses ruháik a festő ecsetjére kívánkozik. Mi az amerikai nők szépségének a titka? Erről már sokat írtak és vitatkoztak. Az okát keresték a táplálkozásban, életmódban, az ivóvízben, a klímában, de legfőképpen az amerikai fajok vérkeveredésében. Kielégítő magyarázatot azonban eddig még nem találtak.

ségbeli lakos a falu végén egy kis kunyhóban három gyermekével együtt megfagyott.

Ecatarina Lefter bucuresti asszony a Coto-feni uccában összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapítása szerint a halál fagyás következtében állott be.

ZAVAROK A NEMET TÜZELŐANYAG-ELLÁTÁSBAN

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) Németországban napok óta rendkívüli hideg uralkodik, úgy, hogy a hőmérő nappal alig emelkedik —20 fok fölé. A nagy hideg miatt a birodalom tüzelőanyag ellátása tekintetében bizonyos zavarok állottak be, amelyek kiküszöbölésére rendkívüli szénvonalakat állított be a vasuti igazgatóság. A szénszállítások zavartalan lebonyolítása céljából a személyvonatok egy részét megszüntették és az átmeneti nehézségekre való tekintettel a központi fűtőberendezések melegvízszolgáltatását heti egy napra korlátozták. Több alsó, közép- és felsőfokú tanintézetben az előadásokat beszüntették.

Mit akar Sztalin?

Az alábbi cikket egy svájci lapban írta N. Basseches, aki hosszú éveken át, mint laptudósító működött Moszkvában és így egyike azon keveseknek, akik az orosz állapotokat tökéletesen ismerik. A cikk állításait a szerző már 1937-ben megjelent írásában közölte.

Azon a helyen, sőt csaknem ugyanabban a szobában, ahol valaha Lenin dolgozta ki világforradalmi terveit, ma Molotov ül és Sztalin utasításai szerint irányítja a Szovjet külpolitikáját. A két házigazda között azonban nagy különbség van. Bár Lenin orosz volt, de hosszas külföldi tartózkodása azt eredményezte, hogy Oroszország az ő számára az eseményeken kívül állt és az orosz gondolattal szemben bizonyos távolságot őrzött meg. A világforradalmat metafizikusan és sokkal komplikáltabban képzelte el, mint brutálisan egyszerű utódja. Sztalin nem szellemi, hanem szöszterinti értelemben veszi azt, hogy Oroszországnak harcolnia kell a forradalomért. Lenin soha nem gondolt az orosz hadsereg avantgardei szerepére, hanem az eszme terjesztésére.

A francia forradalom bonapartei végszaka mutatja, hogy az erős öntudathoz jutott forradalmi nép elhagyja határait, hogy eszméket terjesszen. Sztalin szerint a bolsevizmus ilyen bonapartei időszakot ért meg, holott Napoleon és Sztalin között semmi közös sincsen és a francia forradalom napoleoni időszaka nincs szervezett összefüggésben magával a forradalommal. Mint minden diktátor, úgy Sztalin is meg van győződve arról, hogy fegyveres erőszakkal, titkosrendőrséggel, terrorral mindent el lehet érni.

A szovjetforradalom központi törekvése az volt, hogy Németországot forradalmasítsa. 1918—1928 között megkísérelték a lenini elvek szerint ennek az elérését. Propagandával, uccai harccal és parlamenttel. A német társadalom azonban nem az oroszországi és a proletáriátus ott nem az egyetlen szervező erő. Számításon kívül hagyták a középosztály szervezőképességét, sőt azt is, hogy a németországi kommunista nem feltétlenül bolsevista. A német munkásság nem volt hajlandó arra, hogy üres váltót írjon alá a bolsevizmus számára. Közben Oroszországban mélyreható változások történtek. A tömegek öntudata nőtt és ez a tömeg egyre jobban megvetette a külföldi kommunistákat, akik Oroszország minden segítsége mellett sem tudtak eredményt elérni. Magában az orosz bolsevik pártban frakciók keletkeztek és a párt már nem volt az a régi, amely a forradalmat keresztül vitte.

Igy látták be, hogy a világforradalom előkészítésében nem lehet föltétlenül számítani a külföldi kommunista pártokra. Sztalinnak kell mindenütt a hatalmat magához ragadni, mert különben az történik, hogy egyes helyeken a „társadalmi forradalom” hívei, a trockijánusok győznek, akik pedig halálos ellenségek. Ezek megerősödése Sztalin helyzetét veszélyeztetné. Sztalin híveinek egynémelyike azt vélte, hogy a veszély elől azzal lehet kitérni, hogy feladják a világforradalom gondolatát. Ehhez azonban már késő volt. Ennek a gondolatnak a feladása a sztalin pártpolitika elvtelenségét jelentené és azért fenn kellett kezdeni a forradalmasítást, amelynek keresztülvitelénél már nem a tömegek, hanem a fegyverekre számíthatnak.

Igy keletkezett az az új elv, amelyet „jégtörő elméletnek” neveznek. E szerint a jobboldali diktatúrák a kapitalista korszak utolsó stádiumát jelentik. A demokráciát kell eiseperni. Előbb ennek a korszaknak a halálmagvait kell elszórni. 1928 óta a moszkvai végrehajtó-bizottság célul tűzte ki a jobboldali forradalomnak, a nemzeti szocializmusnak támogatását, hogy a német és általában az európai munkásság előbb kiábránduljon a demokrácia illúzióiból. Előbb meg kell semmisíteni a szociáldemokráciát, a szakszervezeteket, az egyház szellemi demokráciáját. A polgári német biradalom erődítményének megtámadására a hitlerizmus alkalmas volt.

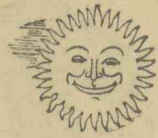
1928-tól 1934-ig Németországban a bolsevizmus és a nemzeti szocializmus együtt ostromolja a birodalom demokratikus intézményeit. Még röviddel Hitler uralomra jutása előtt a porosz parlamentben együtt szavaznak. Az uccán színes harcok folynak, de ha arra kerül a sor, a parlamentben szinte máról holnapra kicserélik a horogkeresztes és a vörös lobogót. S Sztalin már ekkor számolt azzal, hogy Hitlert jövő céljaira használhassa fel. Nem törődött azzal, hogy Hitler bolsevik-ellenes magatartást tanúsított, mert tudta jól, hogy a későbbi német diktátor, alkalmas lesz ar-

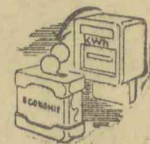
TUNGSTRAM KRYPTON

IZZÓLÁMPA ELŐNYEI

BŐSÉGES, NAPPÉNYHEZ HASONLÓ, FEHÉREN SUGÁRZÓ FÉNY.

KB. 40%-OS MEGTAKARÍTÁS A HASZNÁLATBAN

KIS MÉRET, TETSZETŐS ALAK

1000 ÓRÁS ÁTLAGOS GAZDASÁGOS ÉLETTARTAM

EZEK A

ra, hogy a világ ne nyugodjék meg. Sztalin lehetlenné akarta tenni a dolgok békés megoldását. A nemzeti szocializmus és a fasizmus nemzetközi terjesztése szintén megfelelt elgondolásának, mert ezzel a nemzeti gondolat jegének megtörése történt. Sztalin szerint Hitler a német tenger jégpáncélját megtöri és előharcot vesz föl a demokráciával. A moszkvai politikai laboratórium már 1928-ban kidolgozta azt a tervet, amely az 1939 nyarának eseményeihez vezetett: szövetségi tárgyalások a demokratákkal és meg egyezés Németországgal.

GRIPA

és az összes velejáró kellemetlenségek: mell-, hát- és fejfájások, ideges zavarok és a láz, oly szerrel gyógyítandók, amely mindezekre hatással csökkenti a lázat, enyhíti a fájdalmakat és megnyugtatja az idegeket. E teljes hatásképesség csak egyetlenegy gyógyszerben van meg és ez az

NEURALGINE JURIST

IRÁSOK

Öreg táncos meséli

— Már gimnazista koromban szerelmes voltam Laurába. Az édesapja tanárom volt. Mikor Laura velem táncolta a második négyest, másnap az apja felhívott, hogy feleljek a tantárgyából és bejegyezte a noteszébe a nevem után ugyancsak a — második négyest!...

„Ugrásra kész kalap”

— Látod ezt a furcsa kalapot az Ilonka fejbűbján? Mintha el akarna ugrani... talán el is ugrana, ha hátul a tarkóján fátollal meg nem erősítette volna. Ketten vagyunk így ugrásra készen itt... a kalap, meg én. Ugy viseljük magunkat, mintha el akarnánk ugrani, pedig — maradunk, amíg csak Ilonka akarja.

Pista leszokik a dohányzásról

— Pista leszokik a dohányzásról.
— Ne beszélj. Meddig állotta meg cigaretta nélkül?

— Egy teljes egész hétig.
— Nem gyújtott rá egy hétig?
— Úgy van. Ő maga is érezte, hogy nagy teljesítmény. Kijelentette, hogy ezt meg kell ünnepelni.

— És meg is ünnepelte?

— Igen, megünnepelte.

— Hogyan?

— Örömben — rágyújtott!

Pletyka

— Te, az a Gizus milyen nagyszerűen ment férjhez. Nem vagyok irigy természetű, de őt bizony irigyeltem volna...

— Volna?

— Igen. Irigyeltem volna. De még sem irigyeltem. Túl jót tesz neki a boldogság. Hízott vagy öt kilót...

F. L.

Légvédelmi előadások naptára

Január 15, hétfő délelőtt tizenegy órakor német előadás a Capitolban erzsébetvárosi nők és férfiak részére.

Január 16, kedd délelőtt tizenegy órakor magyar előadás a Capitolban erzsébetvárosi nők és férfiak részére.

Holnap

nyílnak meg a
SZERENCSE KAPUI

MA A
SORSJEGY-
ÁRUDÁK
ESTE 11
ORÁIG VAN-
NAK NYITVA

AZ ÖN SZÁMÁRA IS

HOLNAP LESZ AZ ÁLLAMI
SORSJÁTÉK H U Z Á S A.
Vásároljon sorsjegyeket

Az állami sorsjáték

Európa legnagyobb üzlete — a fegyver

Volt olyan boldog kor, amikor
egy tengeralattjárót
sem lehetett eladni.

A titokzatos „vigéc”, akinek vállalata 39 milliárd
leit keresett a világháború egyik évében

Néhány évvel ezelőtt a párisi reggeli lapok je-
lentéktelen kis hírt közöltek:

„TŰZ A BOULEVARDUL HAUSSEMANNON.

Tegnap este a Boulevardul Haussemann 53. számú
háznak egyik szobájában tűz ütött ki, amelyet a
tűzoltóság oltott el. A szoba értékes bútorai a tűz
és oltás folytán erősen megrongálódtak. Az tűz
oka az, hogy a házigazda egy esomó papírt égetett
el elővigyázatlan módon”.

Senkisé sem sejtette, hogy az elégett iratok törté-
nelmi értékűek voltak. Naplószerű feljegyzések ar-
ról, hogy egy félszázad alatt melyik állam milyen
fegyvert rendelt, az ismétlő fegyver feltalálásától
kezdve a légvédelmi ágyúig hogyan fejlődött az
az árucikk, amelyet emberek azért készítenek, hogy
vele kiirtsák az embereket. Milyen egyszerű ezt így
kimondani, mégis milyen komplikált szakismeretet,
üzleti szímatot igényel ennek a cikknek az elhelye-
zése. Ezt csak a Boulevardul Haussemann 53. szá-
mú villának szikár, öreg házigazdája tudta igazán
Aznap az történt, hogy az inast (évek hosszú során
át hűségese inasát!) abban a pillanatban csípte raj-
ta, amikor íróasztalából a naplót a feljegyzéseket el
akarta lopni. A szerencsétlen mesés vagyont kapott
volna ezekért a papírokért. Most már ott ül a rend-
őrségen. Az amerikai kiadó cég embereit kellő idő-

ben megneszelték a dolgot, nem mentek az iratok-
ért a Boulevardul Haussemannra... Az ördög fia-
iak. Nem nyugszanak, míg meg nem kaparítják az
iratokat. De nem fogják megkapni! Az öreg úr fel-
nyalabolta a hatalmas iratkegyet, a kandalló ro-
pogó tüze felé siet, leül a nagy karosszékre, amely-
be köszvénytől úzve szokott menekülni. Nem lehet
így eldobni a multat, nem lehet olyan könnyen öt-
ven esztendő emlékeitől szabadulni! A gazember
amerikaiak (sohasem tudott meggyezni velük),
tudják, hogy mire érdemes pénzt kidobni! Lassan
olvasni kezd, mégegyszer és utoljára. Ha néhány
papírlappal elkészült, beveti a kandalló nyitott aj-
taján és minden papíresomó után kék és piros láng-
nyelvét ölti a mult az öreg úrra...

Az egyik papír. A londoni Times. 1873 január
17. Törvénytörési híre.

„A törvénytörésen ma tárgyalták azt a felje-
lentést, amelyet Manuel Hyphenides konstanti-
nopolji lakos tett egy 22 éves fiatalember, név-
szerint Zacharov Bazil Zakár ellen, mert az állí-
tónak ezer font értékű árut tulajdonított el tőle.
A tárgyalást elnapolták és a fiatal vádlottat viz-
sáskísérték Old Balleybe, a fogházba”.

A másik újságvivés az iratcsomó felső részé-

ből való. Az Excelsior egyik példánya. 1928 március
4. Hosszú cikk! Sir Basil Zaharoff, a becsületrend
főtisztje, az angol Bath-rend nagykeresztese meg-
halt. Az újságlapon az arcképe, az angol lovagrend
tisztii öltözetében: karmazsinvörös atlaszöltöny, fe-
hér béléssel, fehér öv, vörössel bélelt köppeney, fehér
sapka, mellén a pajzs... Mindez gyászkeretben. Az
öreg úr felnevet. Nevetve olvassa a nekrológot, a
gyászhiert és arra gondol, hogy micsoda pénzbe ke-
rült az, hogy a távirati ügynökség halála hírért ter-
jessze szét és mindezt csak azért, hogy még egy
keveset éljen. A habona szerint soká nem hal meg
az, akinek korai halálát terjesztik... Az áhír pénz-
be került, de minden pénzt megér!

A két újságlap között egy élet. Ha úgy tetszik,
ennek az életregénynek romantikus címet adhatunk!
A halálgyáros, vagy Milliók egy miatt. Ez az élet-
regény Európa fegyverkezési hőskorának a törté-
nete. Egyszer majd megírja valaki, talán az, aki a
leszerelés csendes éveiből tekinthet vissza a mult-
ra. Ma még Sir Bazil hatalmas alkotásai az Arm-
strong, a Wickers teljes üzemből vannak, az üzleti
eredmény elsőrendű, a Schneider, a Krupp, a Skoda,
a Putilov sem panaszkodhatnak. Ma mágneses ak-
nákat, holnap ultramágneses aknafogókat, fotocel-
lászárókat kell készíteni, mindig újat
és mást. Amerika veszedelmesen találékony, fejlődni
kell és 1940-re új cikkekkkel kell kijönni a „piacon”.

A BÉCSI PÁRBAJ.

Mindez, hogyan kezdődött? 1881. esztendő egyik
napján a bécsi Stubenringen egy fiatalember szeme
a hadügyminisztérium főbejárataira tapad. Ezen a
bejáraton néhány perccel előbb egy öreg úr lépett
át, hosszú, ősz szakállu öreg úr, magas fekete cilin-
derrel. Minden attól függ, hogy Maxim mérnököt
meghallgatják-e odabenn? A fiatalember a T. B.
Nordenfeldt angol cég ügynöke. Fizetése heti öt
font és ebből kell az alügynököket, a kémkedő em-
bereket fizetni. A Nordenfeldt-féle gyorstüzelésű
ágyú a hadügyminisztériumban érdeklődést keltett,
de ha az amerikai mérnök golyószóróját elfogadják,
akkor a monarchia hadserege egyelőre nem veheti
meg a Nordenfeldt-fegyvert.

Eppen erre az esztendőre esett, a mai napig is
legrettegettebb fegyverem feltalálása: a gépfegy-
ver és a tengeralattjáró is idegen ötlet volt, de mind-
kettő sorsdöntő lesz a fiatal görög ember életében.

A következő napokban Hiram Maxim az arze-
nálnban és a gyakorlóteréren bemutatja találmányát,
amely száz lövést ad le 15 másodperc alatt. Ezer
méterre lő és mindössze 12 kiló súlya van. Vilmos
főherceg, a hadsereg főparancsnok el van ragadtat-
va. Csupán egy baj van: Maxim mérnök amerikai
tölténnyel lőtt, a fegyvert az osztrák fegyvergyár
töltényeinek megfelelően kell átalakítani, mert a
monarchia lőszerét nem engedi külföldön gyártani.
Maxim mérnök hozzákezd a munkához. Nehéz és
izgalmas hónapok következnek. Ahányszor bemuta-
tóra kerül a sor, a fegyver az első lövések után
rendszeretlenül működik, majd megakad. Az ameri-
kai mérnök apró porszemeket talál a szerkezetben,
máskor az oldalzáró ajtót lelopják, egyszer a gép-
puska állványát megrepesztik... Mindig és újra ér-
zi, hogy idegen, erős kéz teszi lehetetlenné a sike-
rét, a harminc éves Zaharoff hideg kezének súlyát
érzi és az öreg mérnök szabadkozva mondja a pus-
ka bemutatójára összesereglett tábornokoknak:

— A Nordenfeldt-ügynök...

Hiram Maxim nem látta titokzatos ellenfelét
és nem tudta, hogy az az a hidegtekinetű fiatalem-
ber, aki minden lépését követi. Valószínűleg meg
volt lepve, amikor a hatodik sikertelen kísérlet után
Zaharoff jelentkezett nála. Egyszerű és tárgyila-
gos volt: Maximnak nem üzlet, hogy itt néhány
millióért eladja a fegyvert, neki pedig nem jövő
az, hogy heti öt fontért szaladgáljon a balkáni fő-
városokban Nordenfeldt ócska fegyvereivel. Ez a
találmány óriási, államokat lehet megdönteni vele,
de túlságosan gyorsan lő a monarchia, vagy a Bal-
kán számára. Rábeszélésére Hiram Maxim dolgavége-
zetlenül hagyta el Bécsét és a fiatalemberrel Lon-
donba megy, pénzt szerezni — a gépfegyver töme-
ges gyártásához. A bécsi párbaj Zaharoff győzel-
mével végződött, de Maxim mérnök sem panaszkod-
dott, mert amikor 1888-ban elhagyta Európát, az
általunk alapított vállalat: a Maxim-Nordenfeldt-
Guns Company 18 millió dollár üzletrészt fizetett
ki számára. Mennyi lehetett ekkor Zaharoff vagyona?
Ezt nem lehet tudni, ahogy soha senkisé sem tud-
ta pontosan megállapítani, hogy Európa legtitok-
zatosabb embere milyen nagyságú vagyon felett úr?

A WICKERS „BETÖRT” EURÓPA MUNICIÓS
GYÁRAIBA

A konjunktúra kedvező volt. Nagy, döntő há-
borúról akkoriban még álmodni sem mertek, de a
kis népek apró marakodásai mindig meghozták azt
a becsületes hasznot, amelyről Nordenfeldték köz-
gyűlésein olyan ártatlan arccal beszéltek, mintha
csokoládén, vagy rózsaszínű crépe-papíron keresték

volna meg. Zaharoff mindenütt ott terem, hol a háború szagát érzi: soha nem tudta tisztázni a kérdést, hogy török-e, vagy görög? A tráki harcokban tehát mindkét félnek szállított, Japánt felfegyverezte, spanyolok és yankeek az ő fegyvereivel igyekeztek V. Károly gyarmati igényeit elintézni, Afrikában pedig megkezdődött a nagy „fekete kaland”. Eritreában az olaszok, Tripolisban a franciák használják fegyvereit. A gyarmatosítás volt az üzlet. Szudán, Timbuktu a franciák, Kamerun, Guinea a németek pénzét vitte Nordenfeldtnek és még mindig maradt elég „háborús anyag” az öreg földtekén 1894-ben a japánok Koreát foglalják el, Carnot francia elnököt megölik, a Dreyfuss-per sok mindent világossá tesz és a londoni francia követ Madagaszkár megszállásának bejelentésekor, kimondja az azóta közel félszázad óta élő jelmondatot:

— Franciaországnak a világon egyetlen ellensége van és az Németország!

A századvégnek annyi forrponja van, hogy Nordenfeldt már nem tudja az igényeket kielégíteni és 1897-ben beolvadt abba a vaskoncernbe, amely a mai napig is Európa leghatalmasabb fegyvergyára lett: a Wickers művek közel két millió fontsterlingért veszik meg a részvénytöbbséget. Az új cég igazgatóságának oszlopa: Basil Zaharoff. Olyan hűs esztendő következett, amely minden képeletet felülmutat. A Wickers megszerzi a Putilov, a Skoda részvényeit, Basil Zaharoff misztikus, szakállas arca egész váratlanul megjelenik a Schneider-Creusot egyik közgyűlésén: megszerzett egy részvénycsomót! A következő igazgatósági ülésen már egyik legnagyobb ellenfele, Eugen Schneider mellett ül.

A világháború alatt a Wickers-művek Angliának a következőket szállították: 25.600 ágyú, 240 ezer gépfegyver, 4 millió lőfegyver, 250 millió kézi gránát, 10 milliárd ágyúövedék. Egyedül a Maxim-

Senkisémet akart tengeralattjárót vásárolni

Első nagy sikerét hazájában, Görögországban aratta. Ekkor adta el a világ első tengeralattjáróját. Ennek közel hatvan éve. Nordenfeldt, a svéd mérnök konstruálta az első elfogadható tengeralattjárót. Kikötőről-kikötőre ment vele, mindenütt a világ csodájának mondták, de sem Anglia, sem Franciaország nem akart az üzletbe beleharapni. Hol akad tengerész, aki a tenger alá menjen? — mondták. Végül Zaharoffnak sikerült a hajót Görögországnak eladni. Büszkén bámulták a jureusi kikötő csodáját a honfitársak, míg Zaharoff vigan dörszölte a kezét. Ismerte a Közelkeletet és tudta, hogy a törökök nem állják meg, hogy a görögöknek valamijük legyen, ami nekik nincsen és néhány hónap múlva a Boszporusz vizein is tengeralattjárók cirkálnak... A különös tengeri csoda azonban nyugtalanítja az ottomán birodalom nagy ellenfelét: Pétervárt és érdeklődni kezdenek Nordenfeldtnek, ahol nem győznek betelni a fiatal görög municióügynök leleményességével és azzal, hogy ilyen kapós cikk lett az inkább amatőrökre készült tengeralattjáró... Anglia, Németország csak jóval később rendelik az U-hajókat, de akkor azután tömegesen.

A Wickersék óriási hadinyereségüket, főleg a francia bankok útján — visszaadták az európai államoknak. Természetesen felszerelési kölcsön alakjában. Ezeket a pénzügyi műveleteket az Union Parisienne nevű bankjuk útján végezték, a háboru befejezésétől kezdve máig, míg ugyanakkor óriási beruházásokat eszközöltek a cseh és lengyel municiógyárakban is. A lengyel köztársaság a végzetes szeptemberi napokban 3,8 milliárd zlotyival tartozott a nyugati hatalmak és Amerika bankjainak és ennek egyharmada a Wickers Művek bankjából eredt. Ha hozzá vesszük, hogy a Wickers-Armstrong és a Schneider-Creuzot közös vagyona a krakkói Wengierska-Gorka vasművek és a felszőlériai vasipar több jelentős vállalata, akkor megértjük, hogy Wickerséknek milyen erős érdekei fűződnek ahhoz, hogy Lengyelország ismét talpraálljon. A legutóbbi felszerelési kölcsönt Wickersék a múlt év tavaszán adták Lengyelországnak, 1,25 milliárd frank összegben. Franciaországban a nagy fegyvertröszt a következőknél bir részvénytöbbséggel: Banque de la Seine, Banque d'Outre Mer, Banque Commerciale de la Méditerranée, Henécourt-acélművek, Chatillon-művek, Société des Torpilles, Le Nickel és ezek, eltekintve a Schneider Creusotnál bir részvénytöbbségtől — ma a francia hadiszükséglet belföldi ellátásának felét jelentik.

A MUNICIÓN SZERZETT VAGYONT KEMAL ÖRÖKLI

Két nevelt leánya maradt, mindketten Maria Pilar hercegnő leányai. Maria Pilar, a mächenai hercegné, XII. Alfonz spanyol király unokafivérének volt a felesége, akit Zaharoff harminc évvel át szeretett, de csak 1924-ben tudott elvenni, a herceg halála után. Csak 16 hónapig élhettek házasságban, amikor a hercegnő meghalt. Az egyik leánya Bourbon hercegné, a másik Lord Walford felesége, aki

Köhögés ellen

FAMERL

szörpöt MEGBIZHATÓ KÉSZÍTMÉNY

féle géppuskából 100 ezer darab volt a termelés. A koncern hajógyárai 7 nagy hadihajót, 53 tengeralattjárót, 3 segédcirkálót, 62 könnyebb hajót, míg a cég sheffieldi hajóágyú-gyára 9.000 ágyút adott át. 1917-ben Wickersék tiszta nyeresége 39 millió fontsterling volt, ami az alaptőke háromszorosának felelt meg. A háborús években teljesen Zaharoff vette át az üzem kereskedelmi vezetését. Londonban azt mondták, hogy nem Lloyd George, hanem ő a brit világbirodalom munició minisztere. Kikötőből kikötőbe utazott saját torpedóhajóján, mindig kikérték az offenzívák előtt a véleményét, mindig ott volt, ahol „valami készült” és szikár alakja, mint egy halálmadár suhant a londoni és párisi minisztériumokban. 1918-ban lett a becsületrend főtisztje, az oxfordi egyetem tiszteletbeli „jogi” doktora, majd V. György királytól megkapja a Levante egykori kis koldusgyermeké, aki szüleit sem ismerte, a legnagyobb angol kitüntetését a Bath-rend nagykeresztjét és ettől kezdve címe: Sir... Néha angolnak, néha franciának érzi magát, de valójában mindig görög volt, tagadhatatlanul görög...

a Zaharoff-érdekeltségeket vezeti. Perben állanak, örökösödési perben, — Kemal Atatürk örökösivel. A sors ironiája, hogy a Gházi, aki talán az egész világon legjobban átlátott a misztikus görögön és akivel Sir Bazilnak sohasem sikerült üzletet kötnie, — Zaharoff örököse lett. A nagy kalandor után nem maradt végrendelet, Maria Pilar hercegnő leá-

nyai nem tudják tőle való leszármazásukat igazolni, viszont egy konstantinápolyi török nő jelentkezett, aki vérszerinti rokona Zaharoffnak. Ez az asszony az örökséget elajándékozta Kemal Atatürknek.

Ezzel igazságot tett. A milliók vérén szerzett milliárdok — a világháború utáni idők legpuritább államférfijának jusson!

Erről és sok minden másról szólhat az a napló, amelyet az Avenue Haussemannon elégetett a gazdája, aki Európa minden államfőjét és minden jelentékeny államférfiát ismerte, háborukat készített elő, államok közötti intrikákat szőtt és csaknem minden európai államban ipari érdekeltisége volt (Romániában a Resitanál) és csaknem minden külföldi kölcsön a kezén ment át. Vér folyt és fájdalom tört ki mindenfelé ötven év alatt, ahol az ő árúja megjelent. Sohasem érezte azonban ennek az árunak gyűlöletes voltát, hanem azt a világ legszükségesebb dolgának tartotta. Nem érezte a puska szagát, a gránátrobbanást a vízbefulók kinjárt, akkor sem, amikor a kandalló előtt mégegyszer és utoljára elmerült a múltban és talán a legborzalmasabb naplórész volt az, amelyeket a lángok visszadobtak a kandalló száján és lángbaborították a dolgozószoba hatalmas perzsaszőnyegét. Láng vette körül az öreg urat, a füstben botorkált a telefonig és néhány perc múlva robogó tűzoltóautók rohantak az Avenue Haussemann felé...

De azt a tüzet, amelyet ő félszáz éven át szított, máig sem tudták eloltani.

30.000 dollárt fizettek egy szál orchideáért

Bergenből írják: Az orchidea a világ legritkább s egyben legtitokzatosabb virága. Évtizedek során a világ legkülönbözőbb vidékein kísérleteztek termesztésével, de minden próbálkozás hasztalan volt. Megállapították ugyanis, hogy az orchidea

az egyetlen növény, amely nem kel ki az elvetett magból.

Akad azonban egy norvég férfi, aki hosszas kísérletezés után megfejtette a „nagy” titkot: Henrik Thaarup, az „orchideavadász”.

Thaarup évtizedeken keresztül foglalkozott az orchideákkal. A világ legdrágább virágját minden vonatkozásban tanulmányozta s így jött rá, hogy az orchidea kikél ugyan a magjából is, de csak abban az esetben, ha a növény gyökérzete körül vetjük el. Thaarup szerint mikroszkópikus gombák játsszák a legnagyobb szerepet. A gomba megtelepszik az elvetett magon és megindítja a csírázás folyamatát, azután később elorsvad, elpusztul.

1

Henrik Thaarup eredetileg matrőzként kereste kenyerét. Ma hatvankét éves és mint büszkén mondja, egymaga

147 különféle orchideával ajándékozta meg a világot.

Az egykori matrőz nem ismert lehetlent. A legsötétebb dzsungelket járta Afrikában, Indiában, Dél-Amerikában s kalandjai a legmerészebb, legbátrabb oroszlánvadász élményeit is túlszárnyalják. Érthető is, mert amíg az oroszlánvadász a dzsungel tisztán ül és vár fegyverével a vadra, Thaarup a legsötétebb erdőket járta. A vízenyős talajt, melynek hűs, hatalmas lombátorában az orchidea meghúzódott. Nem is annyira a gazdagodási vágy, mint inkább a virágok imádata és szenvedélye űzte a dzsungelbe.

Legborzalmasabb élményeit az Amazonas partján élte át. Ez a hatalmas folyó a borzalmak minden élőlényének tanvája: a krokodiloknak, kígyóknak és a világ legvérengzőbb halának, a piranchának.

2

A piranchák ellen nincs védekezés. Ha valahol megtámadhatják az embert, pillanatok alatt végzik vele s

másfél órával később csak a csontváz tanúsodik arról, hogy valahányszor él ember járt ott.

A pirancha után egy kígyó következik, amely néhány méternyi távolságról sugárszerűen az ember

szemébe löveli szemetvaktó mérget. Thaarupnak félszemébe került a vele való találkozás.

— Megérte-e? — tette fel a kérdést a hatvankét éves férfi előtt egy amerikai újságíró.

Thaarup azzal felelt, hogy nincs a világon olyan növény, amely annyira kifizetődne, mint az orchidea. Volt egy amerikai bankár, aki egyetlen szálért — ha még ismeretlen volt a virág — 30.000 dollárt fizetett.

— Az orchidea — mondotta Thaarup — olyan, mint az arany. Nemcsak magas értéke, hanem a megkeresése és az azzal járó izgalom is rákényszerít az embert, hogy olykor életét is kockáztassa. M. J.

ERROL FLYN

az ideális férfi

OLIVIA

de HAVILLAND

az ideális nő

ANN SHERIDAN

a sex-appeal királynő

Kertész Mihály

világhírű rendező

elkészítette a 2-ik színes filmsodát, mely felülmúlja még a ROBIN HOOD-ot is,

A bűnös város

Az év leghatalmasabb és legérdekesebb filmje, ma és mindennap a

SCALA-ban

Egész nap jegyélvétel!

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr

Mihai Eminescu

lángfényű szelleme röppent kilencven esztendő előtt, 1850 január 15-én az Égből a Földre. A lélek magával hozta az isteni szikrát, régen holt különböző nemzetiségű nagy költők örökét és a kisfiúcskát, akibe beleszállott, nemcsak a román nemzet, hanem az egész világkeresség egyik legnagyobb költőjévé avatta. Eminescu már az iskolapadban kezdett el verselni, majd pedig mint lelki rokona: Petőfi Sándor, fiatal korában a színészkedésre és kóborlásra adta magát. Embereket és tájakat vágyott megismerni, tanulni óhajtott. Bejárta nemcsak a régi román területet, hanem járt Erdélyben és a Bánságban is, megfordult Bécsben, Jénában, Budapesten. Versei ekkor már sűrűn jelentek meg iasii, bucarestii, budapesti és nagyváradi román folyóiratokban. Nevét hamarosan széthordta a népszerűség szellője és ragyogó líráját, költői leveleinek mélyseges bölcsességét megismerték az összes románok és fordításokban a nemrománok is. Mihai Eminescu, ha szegény maradt is, még életében megkapta az elismerést és a nagyságnak kijáró hódolatot. Izgalommal és munkával telített életében azonban nehéz volt azon a keskeny ösvényen megmaradni, amely a lángész és a téboly között kanyarog és Mihai Eminescu meggyőztört lelke áttévedt ez utóbbi területre. Amikor aztán életének mécsé kilobbant, nemcsak a román nemzet siratta meg, hanem meggyászolta az egész kultúrvilág. Költészetének fénye pedig világít és tündökölni fog mindig. (K. E.)

— MIHAI NAGYVAJDA AJÁNDÉKA A HADFELSZERELÉSI ALAPRA. Bucurestiből jelentik: Mihai nagyvajda a hadfelszerelési alapra 30 ezer leit adományozott. Ez az összeg decemberi és januári szenátori napidíja.

— Amerika prémet vásárolt Oroszországtól. Oslóból jelentik: Az Egyesült Államok 120 millió norvég korona-értékű prémet vásárolt Szovjet-oroszországban.

— Merénylet egy iasii egyetemi tanár ellen. Iasiból jelentik: Különös merénylet történt tegnap Iasiban. Ismeretlen tettes revolverrel belőtt Cazaru egyetemi tanár Toma Cosma uca 16 szám alatti lakásának ablakán. A golyó a hálószoba falában akadt meg. A rendőrség a merénylők kézrekerítésére vizsgálatot indított.

— Gyilkol — a hóhullám. Buenos Airesből jelentik: Az argentinai hóhullám tovább szedi áldozatait. Buenos Airesben az utolsó 24 óra alatt 21 ember halt meg napszúrás következtében és 132-öt kórházba kellett szállítani. A jéggyarakat valóságos megostromolja a tömeg, úgy, hogy rendőrség őrzi azokat.

— Anglia több millió értékben gyógyszert küld Törökországnak. Londonból jelentik: A török kormány elfogadta az angol kormánynak azt az ajánlatát, hogy élelmiszereket, gyógyszereket, gypjuttakarókat és egyéb felszerelést küld sokezer font értékben a földrengéssújtotta vidék áldozatai számára.

— Ecuador új elnöke. Quitoból jelentik: Dr. Carlos Arroyo del Riot, a liberális párt jelöltjét megválasztották Equador köztársasági elnökévé.

— Tilos a nomád cigányok vándorlása. Az egészségügyi miniszter előterjesztésére a minisztertanács elrendelte az összes vándorcigányok azonnali helyhez kötését. Közvetlen ok erre az ország keleti részeiben sok helyütt elterjedt kiütéses tifusz meggátolása, de ettől eltekintve általános közrendészeti szempontok is kívánatosá tették az intézkedést. A végrehajtással a belügyi és az egészségügyi miniszterek vannak megbízva. A rendelet szerint az összes vándorcigányokat kiütéses tifusztól mentes falvak szélén földbe ásott kulibákban, vagy sátrakban kell elhelyezni és ott állandó egészségügyi felügyeletet tartani, időnként visszatérően a férgektől mentesíteni kell őket. Valamennyiüket a Weil—Félix próbának kell alávetni. Ennek a reakciója szerint azokat, akiknél a próba nemleges eredményt mutat, 19 napon át kell zárlat alatt tartani, azokat pedig, akiknél a próba eredménye pozitív, vagy legalább is gyanusnak mutatkoznak, teljesen izolálni kell a ragályos betegségek megelőzésére vonatkozó szabályrendeletnek megfelelően. A 19 nap eltelte után meg lehet engedni a cigányoknak, hogy az illető község belterületére bemehessenek. A községből más területre távozása kizárólag a közigazgatási hatóság adhat engedélyt előzetes egészségügyi hatósági véleményezés alapján, feltéve, hogy a község területén egyáltalán nincs kiütéses tifusz eset. A megyei egészségügyi hivatal ilyen esetekben azonnal értesíti azt a községet, ahová a távozási engedélyt megadták, hogy ott az érkezőkor nyomában egészségügyi felügyelet alá helyezték az illetőt.

(—) Temesvári szerző verse egy csikágói folyóiratban. A Csikágóban megjelenő The Rotarian című, gyönyörű kiállítású, irodalmi és szociológiai folyóirat, amely művészi kivitelű illusztrációkat és elismert tollú szerzők írásait örökíti meg, legutóbbi számában közli Lendvai Jenő, a temesvári kereskedelmi és iparkamar nyugalmazott főtitkárának egyik hargulatos versét, amely a béke és barátság gondolatának szól. Az angol nyelvre fordított hét strófa híven adja vissza a szerző gondolatait. Az előkelő amerikai folyóirat publicitása ritka elismerést jelent a temesvári szerzőnek.

(—) A Temesvári Magyar Dalárda hagyományos farsangi táncestélye városunk társadalmának és az ifjúság osztatlan öröme január 27-én esti 9 órai kezdettel a „Bánsági Áruház” (Whitehouse-palota) földszinti és emeleti termeiben lesz. A belépti jegyek, az ételek és italok árát a nagyközönség mai anyagi helyzetének megfelelően igen alacsonyan szabta meg a dalárda és nemes hagyományaihoz híven a jövedelem egy részét jótékony célra fordítja. A táncot megelőzően örökszép nóták fognak felcsendülni a dalosok ajkáról, bútkergető cigánymuzsika, vidám jazz-zene, tánc hajnalhasadásig, a meghitt csárda, benne Bánságnak legjobb bora a „Nóta forrás”, a jobbnál jobb falatok mind hozzá fognak járulni, hogy egy felethetetlenül szép farsangi éjszakán melegen érző szívvel örüljen mindenki, aki január 27-én a Temesvári Magyar Dalárda műsoros táncestélyén részt vesz.

(—) A magyar ifjúság bálja. A Magyar Leányegylet vezetésével az összes temesvári magyar ifjúsági egyesületek január 23-án a Kultúrpalota — volt Ferdinand-szálló — nagytermében játékonycélú bált rendeznek. A magyar ifjúság bálja, melynek jövedelmét jótékony célra fordítják, a táncon kívül számos egyéb szórakozást is nyújt a látogatóknak és díszítésével látványosság lesz.

(—) Orvosi hír. Dr. Rath gyermekorvos újra rendel délelőtt 9—11 óra és délután 3—6 óra között, Coronini tér 2. szám alatti rendelőjében. Telefon: 26—57.

(—) Józseffelvált. A leégett Józseffelva újjáépítésére N. L. 200, Wittmann Irén 120 leit adományozott. Gyűjtésünk ezzel 81.190 lei. A gyűjtést tovább folytatjuk és minden hozzánk juttatott adományt a Déli Hírlapban nyugtázzunk.

(—) Kubicek Oszkár temetése. A Budapesten meghalt Kubicek Oszkár, a Leszámitolóbank vezérigazgatójának holttestét a temesvári temetkezési vállalat halottszállító autója hozza Temesvárra. A temetés ma, vasárnap érkezik meg és a temetés holnap, hétfőn délelőtt tizenegy órakor megy végbe a belvárosi zsidó temető halotti csarnokából.

(—) A katolikus ifjúság táncos teaestélye. A Gyárvárosi Római Katolikus Ifjúsági Egyesület január 20-án, szombaton este 9 órai kezdettel saját helyiségében (Str. Tigrlui 7.) táncos egybekötött tea-estélyt rendez.

(—) Egyházi zene. A püspöki székesegyházban ma, Vízkereszt utáni második vasárnapon, a délelőtt tíz órakor kezdődő nagymise alatt a Dóm ének- és zenekara Meurerer Józsefnek, Szent Erzsébet tiszteletére szerzett hárfás miséjét adja elő. A hárfa szólamát Groszmann József játssza. Változó részek lesznek: Introitus: Omnis terra (Griesbacher), Graduale: Misit Dominus (Schiffels), Offertorium: Jubilate Deo (Coller), Communio: Dicit Dominus (Griesbacher). Mise előtt Asperges, Szupper Alfrédől

Végrendelet a cápa gyomrában

Nem mindennapi módon derült ki egy gyilkosság Délafrika legnagyobb kikötővárosában. A napokban óriási cápát fogtak a fokvárosi halászok s a ragadozó hal gyomrában egy ember hullájának maradványait s egy fémdobozt találtak. A fémdobozban Herbert Worthing fokvárosi halász sajátkezűleg írt végrendelete volt. Worthing rövid idővel ezelőtt titokzatos módon eltűnt s tekintélyes vagyona fivérére maradt. A megtalált végrendeletből kiderült, hogy a gazdag halásznak esze ágában se volt fivérért örökösül megtenni. A szerencsétlenül járt halász fivérével azonnal kihallgatták a rendőrségen s az a keresztkérdések hatása alatt sarokba szorítva, bevallotta, hogy fivérével egy víta hevében a tengerbe dobta. A bűntény soha sem derült volna ki, hogyha a cápa gyomrában meg nem találják a meggyilkolt végrendeletét, amelyet az állandóan magánál hordott.

(—) Bucurestii betörők munkában a Bánságban. Megírtuk, hogy a temesvári rendőrség büntető osztálya elfogott három egyént, akiknél nagymennyiségű lopott selyemanyagot találtak. Ezek Lautermann Izidor, Tanase Marin sofőr és Banciu Gheorghe vándorkereskedő, akik valamennyien bucarestii illetőségűek. A nyomozás megállapítása szerint január 11-én érkeztek Temesvárra és néhány óra múlva már mindhárman a rendőrségen voltak. Amikor megmotozták őket, Lautermann pénztárcájában egy letéti jegyet találtak, amely szerint egy bóröndöt hagyott megőrzés végett az állomás ruhatárában. A bóröndöt kiváltották és abból került elő azután a lopott selyem, amelynek értéke mintegy húsz-huszonötezer lei. Kiderült még, hogy a nagymennyiségű selymet Kolozsvárról lopták el az üzletekből. A lopot holmit Temesvárról akarták értékesíteni, de ebben a rendőrség megakadályozta őket. A rendőrségi nyomozás még folyamatban van és annak befejezése után valószínűleg mindhármat Kolozsvárra szállítják.

— Gyomorbélhurutok és az ezekkel járó erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúlengés a régóta bevált tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként felkeléskor egy pohárral véve — igen gyakran rövidesen megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Unguras Hortensia, Partan Teodora Floarea, Ticusan Ovidiu Corneliu, Stanga Livia Maria, Lapadatu Mircea Constantin, Becker Gellért János, Krizsanits Béla János, Krizsanist József Ferenc.

(—) Halálozások. Meghaltak: Kiss György harminckilenc éves színész, Plesz Franciska született Schwalier ötvenkilenc éves, Tincsi Erzsébet huszonegy éves, Cuiban Maria két hónapos, Weisz Erzsébet született Berger nyolcvannégy éves, Kálmán Erzsébet született Juvier negyvenhárom éves, Stefanics Károly hatvannégy éves, Cucu Ana született Socat hetvenhat éves.

Mozi

Erich Ponto, Rökk Marika, Kate Kühl és Rudi Godden az UFA „Hallo Janine” című filmjében, amely Temesvárról is nagy sikert aratott.

MŰSOR:

Vasárnap és hétfő:

APOLLÓ: A newyorki gangszterek (angol film)
CAPITOL: Hurrá — apa vagyok! (német film)
CORSO: Csárdáskirálynő (német film)
SCALA: A bűnös város (angol film.)

(—) Garana-Wolfsberg: 10^m magas régi hó, 10^m magas új hó, mínusz 1 fok, borús, nyugati szél.

— Többszörösen rovtomultú egyén nagy összegeket csalt ki „politikai” célra. Budapestről jelentik: A rendőrség őrizetbe vette Kaszala Jánost, aki hónapok óta nagy összegeket csalt ki egy általa alapított magyar nemzeti fasiszta párt nevében. Letartóztatása után kiderült, hogy régi ismerőse a budapesti rendőrségnek. Kaszala többszörösen rovtomultú ember, akinek fő szenvedélye mindig az volt, hogy a legdivatosabban hangzó politikai pártok nevéhez hasonló alpartokat alapított és hiszékeny emberektől erre kisebb-nagyobb összegeket csalt ki.

— Hasműtétek utáni időszakokban a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő hashajtó, amely a belek tartalmát biztosan felhigítja és azt csakhamar fájdalommentesen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

— Romániába vezetnek az amerikai útlevel-hamisítás szálat. Newyorkból jelentik: Az útlevel-hamisítás miatt néhány kommunista ellen indított perrel kapcsolatban messzire ágazó kémszervezetet lepleztek le, amelyet a kommunisták Svájcban, az Egyesült Államokban és Romániában tartottak fenn.

— **ROBBANÁS EGY ANGOL HAJÓGYÁRBAN.** Londonból jelentik: A northwicki hajóépítő műhelyben robbanás történt. A kár igen nagy.

DENTIST M. GÜTZL szabadságáról visszatért, újból fogad fogbetegeket. I., Paris-uca 2.

— **A KIS MAGYAROKHOZ...** Sok magyar szülőnek szerziük örömet azzal az oldallal, amelyvel a hónap első és harmadik vasárnapján jelentkezünk. Célunk az, hogy könnyed és szórakoztató olvasmányokkal ismertetőt adjunk a magyar múltból, a magyar történelemből. Minden népnek van írott és nem írott, vagyott szájhagyományokban, mondákban fenmaradt történelme. Nekünk magyaroknak történelmi múltunk rendkívül gazdag mondákban, amelyeknek egyrészt csak keletkezésük után sok évvel írtak meg. A magyar történelmi múlt felelevenítésén kívül az a szempont vezérel bennünket, hogy főleg az állami iskolákba járó magyar gyermekeket tanítsuk meg magyarul olvasni és helyesen írni magyarul. Félemler az, aki például úgy a román, mint a magyar nyelvet hibásan beszéli. Magyar gyermeknek ismernie kell anyanyelvét, amely mellett az állam nyelvében is tökéletesítheti magát. Utjára indítjuk a „Kismagyarok” rovatot és azt kívánjuk, hogy olyan szeretettel fogadja minden magyar gyermek, mint amilyen szeretettel adjuk.

— A német-lengyel területen tilos a rádió. Krakóból jelentik: Frank birodalmi helytartó rendelkezése a megszállott Lengyelország területén minden rádiókészülék elkoboztatását. A német nemzetiségűek tömeges lemeszárlása miatt a blombergi néptörvényszék halálra ítélte Nania lengyel kereskedőt.

Legolcsóbb

— A Ferencváros Jugoszláviában. Újverbaszról jelentik: A Ferencváros futballcsapata a Dulcis csapatát 4:0 (0:0) arányban megverte.

— Zürichi tőzsdézárás: Páris 10, London 17.65, Newyork 445.90, Brüsszel 75.15, Milánó 22.50, Amszterdam 238.37, Berlin 178.75, Szófia 5.30.

(—) Koresolyák, ródlik, különböző vasárú és háztartási cikkek olcsón kaphatók Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, I., Eminescu uca 5.

(—) Orvosi hír. Dr. Kemény János nőorvos-szülész visszaérkezett és rendelését megkezdte. Rövidhullámkezelés. II., Str. 3 August 9. Telefon 21-31.

— Tengerészek szerencsétlensége. Plymouthból jelentik: Egy motorcsónak, amelynek fedélzetén hét legénységi állománybeli volt, felborult. A hajót egy hatalmas hullám sodorta el, amikor az egyik világító toronynál 15 tengeri mértföldnyire a parttól le akart horgonyozni. A személyzetből egyetlen embert tudtak megmenteni.

— **ÚJABB FÖLDLÖKÉSEK ANATOLIA-BAN.** Ankarából jelentik: Az utóbbi 36 óra alatt állandóan újabb földrengések voltak érezhetőek a földrengés által sújtott területeken.

LEGUJABB

Az ország legtöbb részében havazás kezdődik

Hatósági vadászatokat rendeznek a farkasok ellen

Bucurestiből jelentik: A szibériai hideghullám

átterjedt az ország egész területére.

A vasúti forgalom fenntartása érdekében az államvasutak igazgatósága Erdélyben új közlekedési programot készített. Valamennyi szerelvényt csak mozdonyval vontatnak és az autómotorok közlekedését egyelőre beszüntették.

Bukovinában napok óta kibírhatatlan a hideg.

A Prut völgyében —38 fokra szállt le a hőmérséklet. Ötven-száz darabos álló farkascsoordák garázdálkodnak a falvakban. Helyenkint hatósági vadászatokat rendeztek és sok vadállatot elpusztítottak. Szombat reggel 9 órától Predealon havazik. Bucurestiben délelben kezdődött meg a havazás és itt a hőmérséklet —13 fokra szállt le. Basarabiában nagy hóviharak dühöngenek.

Az időjárás-kutató intézet jelentése: Az utóbbi huszonnégy órában felhősödés mutatkozott és általában az ég borult. Az ország nagyobb részében gyenge havazás kezdődött, Erdélyben is havazik, az ország északi és keleti részében pedig hófúvások vannak. A hőmérséklet emelkedésben, —5 és —20 fok között váltakozott.

Időjóslat: A légnyomás csökkenőben, általában borult égölt, de a nap folyamán az ország nyugati részében az égölt kitisztul. Keleti szél várható, a hőmérséklet állandósul. Az ország keleti részében nagy viharok.

Belgrádból jelentik: (Rador.) A déloroszországi hideghullám következtében a hőmérséklet Jugoszláviában tovább csökkent.

Hóviharak teljesen megbénítják a vasúti közlekedést.

A Páris—athéni gyorsvonat Kabanoscínál hóviharba került és 8 órán át vesztegelt a pályán. Jugoszlávia déli részében számos vonat nyílt pályán áll. A fagyhullám áldozatainak számát nem tudják.

Berlinben előre is kilátástalannak tekintik az orosz-finn békéltetést

A Szovjet előbb győzni akar

Berlinből jelentik: Német politikai körökben a legnagyobb kétkedéssel fogadták azokat a híreket, mintha Németország a Szovjet és Finnország között közvetítő szerepet akarna vállalni, sőt hogy állítólag a közvetítés már folyamatban volna. Német illetékes helyen kijelentették, hogy

a külügyminisztérium soha sem kezd olyan vállalkozásba, amely már eleve kilátástalan.

Mindenesetre figyelmet keltett az a körülmény, hogy az állítólagos német közvetítésről szóló hírek először az olasz sajtóban láttak napvilágot. Berlinben különben

szemrehányással illetik a skandináv államokat, mert a finn sikerek olyan túlságos hangsúlyozásával és a finnek iránti rokonszenv olyan nagyfokú kiemelésével hozzájárultak minden közvetítési kísérlet meghiúsulásának sikertelenségéhez, noha állítólag

az ilyen kísérletet Moszkvában talán nem is nézték volna rossz szemmel.

Erdekesnek tartják azt az újabb Londonból érkező állítólagos hírt, amely szerint Moszkva csak az esetben volna hajlandó békéről tárgyalni, ha előbb nagyobb győzelmet aratna a finnek, hogy ezzel helyreállítaná a Szovjet alaposan megcsorbult presztízsét.

Párisból jelentik: A Paris Soirnak az orosz határról keltezett jelentése közli, hogy a legutóbbi moszkvai tanácskozásokon elhatározták, hogy új támadást intézzenek a finn vonalak ellen

és ha ez a kísérlet sem vezetne megfelelő eredményre, akkor állítólag elfogadják a német közvetítő ajánlatot. Az oroszok most a legharcedzettebb hadosztályokat vezényelték a frontokra és hogy a finn taktikával összeegyeztessék saját haremódorukat, most már ők is fehér köpenyeket és szántalpas ágyúkat használnak.

Koppenhágai jelentés szerint az oroszok újabb támadása Petsamó körül már meg is kezdődött.

A kommunizmus elleni védekezés -- a balkáni konferencia főtárgya

Egyelőre nem lesz szó semleges blokk megalakításáról

Berlini jelentés szerint a német sajtó is mind nagyobb érdeklődéssel foglalkozik a balkáni államok értekezletének eshetőségeivel. A Frankfurter Zeitung megállapítja, hogy a Balkán-szövetség összejövetele nincs összefüggésben olyan román részről sürgetett értekezlettel, amelynek semleges tömb megalakítása lenne a célja. Természetesen emellett foglalkozik az értekezlet az

vizvezeték szerelése és javítása

aktuális európai kérdésekkel. A velencei találkozót a balkáni államok úgy tekintik, mint Olaszország részéről tett kezdeményező lépést a balkáni államok kölesönös és megértő megállapodására. A zágrábi találkozóon tisztázhatják majd, hogy milyen magatartást tanúsítsanak ilyen kezdeményezéssel szemben és megállapítják, hogy milyen kötelezettséggel járhat majd egy ilyen szövetség tagsága.

A Giornale d'Italia belgrádi levelezője szerint Belgrádban máris igyekeznek szétosztalni minden félreértést, amelyet az értekezlet össze-

hívása a külföldön előidézett. Belgrádban mindenki egyetért abban, hogy

a balkáni államok felfogása megegyezik abban, hogy a balkáni békét fenn kell tartani.

Valószínűleg tanulmányozni fogják azokat a módszereket, amelyeknek segítségével a kommunizmus esetleges előretörését megakadályozhatják.

Londonból jelentik: A küszöbön álló balkánértekezlettel kapcsolatban a Reuter-ügynökség úgy értesül, hogy a külügyminiszterek eszmecserét fognak folytatni a nemzetközi helyzetről, valamint az országaitak érintő különböző kérdésekről és meg fogják ragadni az alkalmat, hogy újból

kijelentsék a balkáni államok azon kívánságát, hogy távolartsák magukat a háborútól és hozzájáruljanak a Balkán békéjének fenntartásához.

HIRSCHL
TEMESVÁR, III. Treboniu Laurean-uca 5.
Telefon: 16-76.

KIS MAGYAROKNAK

Összeállítja: KULCSÁR KÁLMÁN

KISMAGYAROK ÚTJA:
HIT, SZERETET, MUNKA!

MAGYAR MONDAVILÁG

ISTEN OSTORA

Sok-sok esztendeig békecsigében éltek Szittya országban Hunor és Magyar ivadécai. Úgy elszaporodtak, mint fűszál a réten s alig férték el egymástól. Ha a hún halász ki akarta vetni hálóját a folyóba, rátámadt a magyar halász:

— Ez az én folyóm, eredj, keress magadnak halat máshol.

Máskor meg a hún pásztor kergette el a magyar pásztor barmát a legelőről.

— Itt az én marhámnak terem a fű, szedd fel innét a sátorfádat.

Egyszer aztán azt mondták a húnok vezérel a magyarok vezéreinek:

— Az itt a hiba, testvérek, hogy kicsiny már Szittyaország két ilyen nagy népnek. Gyertek, keressünk közösen más hazát, ahol jobban elférünk.

— Nem úgy lesz az, — felelték a magyarok. — Ha megint közös hazába telepszünk meg, megint csak nem férünk meg egymástól. Hanem ha ti itt hagytok bennünket és kerestek magatoknak új hazát, akkor nekünk magyaroknak elég nagy lesz Szittyaország.

— Igazatok van, — mondták a húnok és fölszedve sátraikat, elbúcsúztak a magyar testvérektől. Megígérték nekik, hogy ha olyan hazára találnak, amely őket is be tudja fogadni, akkor hírt adnak magukról.

Volt a húnoknak egy szentnek tartott sasféle madaruk, a turul-madar. Az röpködött előtük az útát mutatva, mikor megindultak az új hazát keresni, napkeletről napnyugat felé.

Sok országot bejártak, sok népet legyőztek a húnok, míg elértek a Duna mellé, a mai Magyarországára. Itt a római nép volt akkor az úr, még pedig igen nagy úr. A világ egyik szélétől a másikig ért a római császár hatalma.

Nem is nagyon ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a húnok.

— Legalább egy néppel több lesz, aki engem szolgál, — mondta kevélyen s megüzente a húnok királyának, hogy aranyban fizesse neki az adót. A húnok királya pedig azt üzenté vissza:

— Én az adót nem arannyal fizetem, hanem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, állta is. Úgy zúdult a hún lovasok forogtatója a római császár hadi népére, hogy lehetetlen volt előttük megállni.

Ezt a hún királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna-Tisza mentén, Attilának hívták.

Attila most már egyedül uralkodott a húnok nagy birodalmában. El is tökéli, hogy új hódító hadjáratra indul, hiszen ő az Isten ostora. Indult is roppant nagy seregével ismét nyugatra és Katalin mezején találkozott a rómaiak rettenetes nagy seregével. Ezt a sereget pedig Aetius, Attila ifjúkori barátja vezette. Szembefáltak most az egykori jóbarátok olyan két sereg élén, amilyen nagyot nem látott még a világ. Reggeltől késő éjszakáig tartott az iszonyú vérontás. Az ott futó patak vértől kiáradt. A holttestek elborították a mezőt. A sötétség választotta el egymástól a harcolókat. Mind a két fél legyőzöttnek érezte magát és sáncai közé vonult vissza. Attila ott várt az újabb támadásra. De Aetius nem várta be a csata végét, hanem elvonult seregével. Attila azonban nagy vesztege miatt nem üldözte, hazatért, de a következő esztendőben délirányban indult, Róma felé vette útját.

Útközben minden város kitért a kapuit előtt, meghódított neki. Csak egyetlen város akadt, amely ellenállott. Ez a város Aquile volt. Nosza, elkezdtek a húnok a város kapuit, falait döngetni. De hiába ostromolták bizony, a város hős védői nem adták meg magukat. Már-már azt hitték a húnok, hogy nem is tudják a várost meghódítani és arról tanácskoztak, hogy elvonuljanak, amikor Attila észreveszi, hogy a város tornyából a gólya költözteti fiait a közeli tenger nádasaiiba.

— Mienk a győzelem! — kiáltotta most a

király — nézzétek, a gólya költözik már, mert érzi a veszedelmet.

Még egy nagy ostromot indított s a várost el is foglalta. A megmaradt lakosok a tenger habjai közé menekültek s ott szigeteken új várost alapítottak. Ez a város lett a későbbi híres Velence. Attila király sok hódítás után seregével Róma városa alá vonult. Megborzadt erre az egész világ. Amint azonban a város felé közeledett, fényes urakból álló sereg jött eléje. Vajjon kik ezek és mit akarnak? a város poigárai, urai és papjai voltak s Leó pápa vezette őket.

— Attila király, — szölt a Szentatya, — te nagy hős vagy, sok országot legyőztél már. De tudod, ki a legnagyobb hős? Aki magát győzi le. Győzd le magadat és ne bántsd Róma városát!

Beszélték, hogy ezalatt egy kardos angyal jelent meg az égből Attila feje fölött, aki most hajlott a Szentatya kérésére és egész seregével visszafordult hazájába. Itthon nagy ünnepre készültek a húnok. Attila király lakodalmára, mert a nagy király feleségül vette a meghódított burgundi király leányát, a szép Ildikót. Fényes volt a menyegző, szölt a muzsika, énekesek Attila győzelmeiről daloltak, a hún főurak aranytárból, aranytányérról ettek, ezüstserlegből ittak; csak a nagy király evett fatányérról és ivott fapohárból, mert a világ urala az egyszerűséget szerette. A bort azonban kedvelte igen nagyon. A lakoma után mély álmomba szenderült, de haj, ekkor lepte meg váratlanul a halál. Orra vére eleredt, a torkába folyt s ez megfojtotta a nagy fejedelmet.

Szép Ildikó hiába ébredt, nem tudta felsírni, feljajgatni urát. Jöttek a hún urak. Nem akarták hinni a szerencsétlenséget. Mikor aztán szemükkel látták, mi történt, szörnyű fájdalommal siratták híres királyukat.

Fiai megkérdezték a főtálost, hogyan temessék el apjukat. A főtálost azt felelte:

„Föld alá, víz alá; napsugárba, holdsugárba, fekete éjszakába! Maga, aki eltemette, se mondhatja meg, hogy hova temette“.

A királyfiak sokat töpregték a feleleten, végre Csaba, az ifjabb királyfi megfejtette.

Három koporsót csináltattak. Egyiket tiszta vert aranyból, a másikat a legfinomabb ezüsből, a harmadikat pedig vasból. Az aranykoporsó volt a napsugár, az ezüst a holdsugár, a vas a fekete éjszaka.

Most felöltöztették a királyt bíborba, aranyba. Ujjaira gyémántos gyűrűket húztak, derekára hímzett övet kötöttek. Aki életében sohasem viselt magán aranyt s ékszer, sem bíborköntöst, legalább pompával menjen a föld alá.

Befektették előbb az aranykoporsóba s mellé helyezték fegyvereit. Akkor az aranykoporsót az ezüstbe tették s végre ezt a vaskoporsóba. Mikor a harmadik koporsót is részegítették, feljajdult a nép, hogy mint a vihar hatott fel a kiáltás az égre.

Azután az áldozó papok költárokon nagy tüzeket raktak. Hóf-hér paripákat áldoztak. Kürtök rivallása mellett gyászos halotti dalokat zengettek és dicsőítették a nagy király tetteit.

Éjszaka pedig, midőn a kürtészó elhangzott, Attila kisebb fia, Csaba vezér, tizenötezer próbált vitézzel egész csendben elvitte a király holttestét a Tiszához. Ott kiválasztott kétszáz rabszolgát Attila cselédsége közül. Az elhunyt fejedelem legkedvesebb fegyverhordozójának átadta a koporsót, hogy temesse el „föld alá, víz alá“. A rabszolgák elvitték a koporsót oda, hol a Tisza kétfelé ágazik és szigeteket alkot. Egyik ágát elrekesztették, úgy, hogy a víz mind a másik ágba folyt. Ekkor a folyó fenekén sirt ás-tak, belé tették a koporsót. A sirt betemették s a vizet újra visszaeresztették előbbi folyásába. Így került a király teteme „föld alá, víz alá“.

Mikor visszatértek a temetőző rabszolgák, Csaba bevezette őket a tábor közepére. De ekkor egyszerre megeredt rájuk a nyílzápor. Mindnyájan ott haltak meg és soha senki meg nem tudhatta, hova temették el a királyt. Maga Csaba sem tudta meg.

Anyám intése

El ne add az ősi házat,
El ne add az ősi telket,
Hol a csűrön késő őszig
Gólyamadár kelepelget!

Ha elfáradsz a világban:
Gyere haza megpihenni,
Az öreg fák árnyékában
Szép időkre emlékezni.

Rád nevet, mint hajdanában
A cseresznye, piros alma;
Gyermek leszel újra fiam,
S belefogsz egy régi dalba.

El ne add az ősi házat,
El ne add az ősi telket,
Hol a csűrön késő estig
Gólyamadár kelepelget.

Az egészség titka

Egy angol humorista az egészségnek hat titkát sorolta fel. Szerinte a beteg hatféleképpen gyógyulhat meg. Először: ha a beteg nem hivat orvost és meggyógyul. Másodszor: a beteg orvost hivat, az orvos nem jön el, a beteg meggyógyul. Harmadszor: a beteg orvost hivat, az orvos eljön, de nem rendel semmit, a beteg meggyógyul. Negyedszer: ha a beteg orvost hivat, az orvos eljön, receptet ír, a beteg nem csináltatja meg és a beteg meggyógyul. Ötödször: a beteg orvost hivat, az orvos receptet ír, a beteg megcsináltatja, de nem veszi be és meggyógyul. Hatodszor: a beteg orvost hivat, az orvos eljön, receptet ír, a beteg megcsináltatja, beveszi és — mégis meggyógyul.

JÓTETTEK

Irta: ENDRÓDI SANDOR

Rablott kincsekből,
Mikén vér s könny ragyog —
A dús, szent célra
Egy milliót adott.
S Isten felírta,
Lezárván mérlegét:
Értéke: Sem miség.

Koldus zsebében
Nem volt, csak egy falat,
Od'adta azt is
Annak, aki koldusabb
S Isten könyvében
Ott állt fehér lapon:
Értéke: egy vagyon.

TUDOD-E,

hogy európa egyik legészakibb részén, Izland szigetén az évi átlagos hőmérséklet egyenlő Milánó átlagos hőmérsékletével. Izlandon ugyanis nagyon sok vukán és gejzir van, a melyek emelik a hőmérsékletet.

hogy a londoni híres Big-Ben toronyóra mutatói olyan nagyok és nehezek, hogy a szerkezet késik, amikor a mutatók emelkednek és siet, amikor ereszkednek. Pontos időt csak akkor mutat az óra, amikor mindkét mutató a számlap felső részén van.

hogy Vörösmarty Mihály, a „Cserhalom“, „Vérnász“, „Csongor és Tünde“, „Marót Bán“ és számtalan, szebbnél-szebb költemény szerzője, mint szegény gazdatiszt gyermeke, 16 éves korában árván maradt és magántanítással kellett kényerét megkeresnie.

hogy báró Eötvös Lóránd torziós ingája a földi nehézségerő terének kikutatására, soha el nem múló dicsősége a magyar szellemnek; hogy mérhetetlen gyakorlati eredményt hozott a petróleum és földgáz kutatásában s hogy Einstein Eötvös tapasztalati eredményeire építette föl az általános relativitás elméletét?

Miért bukott meg Hore-Belisha, aki Disraeli akart lenni

A totalis háború miatt kényszerült meneszteni Chamberlain kedvelt emberét

Sokszor leírták már, hogy nincs még egy olyan ország, ahol a hagyományokhoz való ragaszkodás, az örökölt alapelveknek tisztelete mélyebben gyökereznek a nemzeti közfelfogásban, mint Angliában. Egy ilyen tradicionális alapelve, iratlan szabálya az angol politikai életnek ez az angol közmondás: „Ne váltunk lovakat a folyó közepén”. Ha Chamberlain mégis rászánta magát arra, hogy az új év első hetében az angol kormány szekeréből kifogja a legtüzesebb véru, a legfiatalabb csikót: Hore Belisha hadügyminisztert olyankor, amikor nemcsak a kormány batárja, de az egész brit világbirodalom nem is egyenesen egy folyó közepén, hanem a történelem legveszedelmesebb háborújának örvényében vesztel, úgy az inkább túlzottan óvatos Chamberlain elhatározásának nagyon komoly, sőt súlyos indítókai lehetnek. E sorokkal az a célunk, hogy futólágos vázlatként készítsünk a brit politikának titokzatos rugóira járó súlyosztóján hirtelenül eltűnt Hore Belisháról.

HORE BELISHA DISRAELI NYOMÁBAN

Ha gazdag angliai zsidó szülőknek tehetséges és roppant becsvágyú fiugyermeke születik, ki igazgathatná inkább az ilyen politikai ambíciókkal túlfűtött fiatalember fantáziáját, mint Disraeli, a későbbi lord Beaconsfield, az angol imperializmus egyik legeredményesebb bajnoka, Victoria királynő gyengéd barátja, akinél magasabb és előkelőbb közéleti pozícióba, nagyobb hatalomra még nem jutott zsidó származású közéleti férfit. Hore Belisha akinek Belisha nevé a londoni City egyik nagykereskedője volt (a Hore nevet anyjának második férjétől nyerte), már szegény korában Disraeli karrierjéről álmódzott. Ezeket a titkos álmait állandóan ébrentartotta benne édesanyja, akinek vasakarátát és becsvágyát örökölte. Az egyik legelőkelőbb public-schoolba adták be. Tanulótársai nem szerették, mert különc és nagyravágyó volt. Különösen a szónoklatért rajongott. Minden szabad idejében hosszú tirádákat szavalt Shakespeare: „Julius Caesar”-jából.

A világháború kitörésekor önként jelentkezett katonának. A háború után mint őrnagy tért haza a flandriai pokolból. Politikai hajlamainak megfelelően az oxfordi egyetemre megy, ahol jogi tanulmányait ismét csak szónoki szerepléseivel tölti ki. Huszonnyolc éves korában már megváltja magának a sokszor végigálmódott Disraeli-féle karrierhez nélkülözhetetlen belépőjegyét. Mint a liberális párt jelöltje horebabocsátózik a devonporti kerület mandátumáért, melyet fiatal kora ellenére is sikerül megszereznie és azóta is megtartania. Így neve mellé már odabiggyesztheti a sokat jelentő két kezdőbetűt, M. P. Member of parliament, az alsóház tagja. Már kora ifjúságában felismeri a sajtóval való jóviszony előnyös kihatását a közpálya kialakítására. Megpróbálkozik újságírással. Az aktív újságírásnál azonban nagyobb súlyt helyez arra, hogy újságírókkal, fotóriporterekkel legszorosabb barátságot ápolja. Ez magyarázza, hogy miért volt oly kitűnő sajtója, aktív miniszter korában, miért volt ő az angol lapok nagy „show”-ja, mutatványossága, kirakatbábjá és miért támasztott most távozása akkora vihart a londoni Fleet-streeten, a sajtónegyedben.

Harminchat éves korában már megközelíthette a saját maga és édesanyja vágvakozását: MacDonald bevette a nemzeti egység kormányába közlekedésügyi miniszternek.

„FORRADALMÁR” A BRIT HADÜGYMINISZTERIUMBAN

A Disraeli-féle vágyalom küszöbére azonban akkor érkezett el, mikor Chamberlain meghívta kabinetjébe hadügyminiszternek. Az átlag-angol szűkebb rosszat látott a hadseregben, mely feleslegesen eszi a sok pénzt és ami ennél is kellemetlenebb: lépten-nyomon figyelmeztette a mindenféle háborútól megcsömörlött angol polgárt arra, hogy várakozásai ellenére még nem kötött ki Anglia az örök béke révén. Egyszóval a hadsereg nem volt népszerű. Ebben azért is nagy veszély rejlett, mert a komplikált angol hadsereg egy részét önkéntes toborzás útján egészítették ki. Népszerűtlen intézmény számára azonban nehéz híveket toborozni. Hore Belisha, aki még újságíró korából jól ismerte a lapok, fotóriportok, a reklám nagy hatását a tömegre, első feladatának tekintette a hadsereg és katonák népszerűsítését. És e célból ugyanolyan eszközökhöz fordult, mint egy színház vagy filmvállalat reklámfőnöke. A modern sajtó, filmhíradó, rádió minden eszközt igénybevette a hadsereg gondolatának propagálására.

Már ez a szokatlan út és mód felidézte az angol hadsereg ügyeit intéző „Army Council” legtöbb tagjának, a hadsereg legfőbb tábormegvalósítását. Ez a néma és rosszaló fejcsóválás azonban hangos méltatlankodásban tört ki a katonai körök részéről, amikor Hore Belisha a hadsereg addigi tradícióival mit sem törődve,

nagy személyi tisztogatásba kezdett a hadsereg legfontosabb posztjain.

Megkezdte pedig a radikális személyesét magában az Army Council-ban. Kicsérélte a 62 éves vezér-

kari főnököt és egy 54 éves fiatal vezérőrnagyot nevezetett ki a vezérkar főnökévé, Gort tábornokot, a franciaországi brit hadsereg főparancsnokát, akivel egy svájci síkiránduláson ismerkedett meg véletlenül. Érdekes, hogy Hore Belishának az angol hadsereg legfőbb vezetőségével most támadt viszáltyában Hore Belisha felfedezettje, Gort tábornok is a volt hadügyminiszter ellen foglalt állást. Hiába volt azonban az eltávolított idősebb magasrangú tisztak dohogása és méltatlankodása, Chamberlain és a mindenható parlament fedezte Hore Belisha minden intézkedését, bármily „forradalmi” jellege is volt azoknak. A módszer ugyanis jónak bizonyult: a hadsereg népszerűsége állandóan fokozódott.

Talán visszaemlékezik még az olvasó az angol alsóházának úgynevezett Sandys-botrányára. Sandys konzervatív képviselő — aki Winston Churchillnek, akkor még az alsóház magányos hölgyének veje — az angol hadügyminisztérium legbizalmasabb hadititkairól tudomást szerzett és a nagy nyilvánosság előtt rámutatott Anglia légi fegyverkezésének általa katasztrófálisnak mondott hiányosságaira. Sandys felszólalása mögött a háttérben Winston Churchill állt, aki a megszorongott hadsereg átütő erejét féltette és azért provokálta ki a Sandys-botrányt, hogy ezzel kitérje Hore Belisha nyakát. Ez azonban szilárdan állt Hore Belisha vasakarata, diktatori hatalma és Chamberlain bizalmának jóvoltából a maga helyén.

HORE BELISHA ÉS A TOTALIS HÁBORÚ

A háború kitörése óta az ő pozíciója látszott a legrendíthetlenebbnek, különösen azért, mert benne látták a Németország elleni háború egyik lelket és mert egészen kiválóan végezte el a brit hadsereg átszállítását a francia harctérre. Egy időben,

mikor az angol Grand Fleet-et a Courageous és a Royal Oak elsüllyesztésével súlyos veszteségek érték, már úgy látszott, hogy Hore-Belisha népszerűsége tulszárnyalja majd Churchillét.

A tengerészetiügyi miniszter és a hadügyminiszter között folyt titkos versengés mégis Churchill győzelmével végződött. Hore-Belisha, amikor már közel állt a Disraeli-féle hatalmi lehetőségekhez és amikor úgy látta Angliában mindenki, hogy ezt a háborút Hore-Belisha nevével kapcsolja majd össze a történelem, mint a napoleoni hadjáratokét Wellington hercegével, akkor

Hore-Belisha szinte egyik óráról a másikra megbukott.

de úgy, hogy maga sem sejtette 24 órával azelőtt a bukását. Bukása megzavarta az angol közvéleményt és különféle találgatásokra készíteti a világsajtót.

A pletykán, találgatásokon, ellenséges propagandán túl, józan következtetéssel a következőleg lehet leglogikusabban megmagyarázni.

A mostani világháború a totalitás jegyében indult el és előbb-utóbb ismét felveszi a totalitás jellegét. Elődjé ennek többek között Göring marsall kinevezése a német hadigazdaság élére. Angliában nemhogy a ma is még nagyon is individualista magángazdaság, de még a szárazföldi hadsereg sincs egy kézben. Hore-Belisha tett ugyan kísérletet az egységes vezetésre, de ezt

a saját kezében akarta összpontosítani.

Amikor azonban Németországban a magánélet és magángazdaság minden megnyilatkozása is militarizálódott, amikor a Rajnán túl minden fontosabb posztot katonák tartanak megszállva, Anglia felelős tényezői, elsősorban a katonák, nem nézheték tovább, hogy a legszigorúbban vett katonai ügyeket egy diktatori hajlamú polgári politikus irányítsa akkor, mikor pár hét múlva Anglia nyakig benne lehet a totalis háborúban.

E felfogás előtt Chamberlainnek is deferálnia kellett. Bármily nehezére esett is, fel kellett áldoznia Hore-Belishát, akit a mostani totalis háború első polgári hősi halottjának tekint a régi elvekhez annyira ragaszkodó brit közvélemény. Most már bizonyos, hogy nem lesz belőle második Disraeli

Három napot töltenek Zágrábban Pál herceg és Olga hercegnő

1918 óta a királyi család tagjai nem voltak a horvát fővárosban

Belgrádból jelentik: (Rador.) Jugoszlávia történelmi napokat él át. A belpolitikai élet megszilárdulása, amelyet a szerb—horvát egyezmény koronázott meg, most megpecsételődik általa, hogy Pál régensherceg és Olga hercegnő három napot töltenek Horvátország fővárosában, Zágrábban.

Az 1918. évi egyesülés óta ez a legkimagaslóbb eseménye a jugoszláv állam fejlődésének

— írja a zágrábi Novisti című lap. A látogatás igazolja, hogy a megértés nem átmeneti, nem pártpolitikai játék, hanem egy mindörökké szóló politikai helyzet kialakulása. A jugoszláv régenshercegi pár vasárnap érkezik Zágrábba és három napig marad ott. Részt vesznek az Opera díszelőadásán, egy bálon, amelyet a téli segély céljaira rendeznek, majd pedig megtekintik a zágrábi szociális és kulturális intézményeket.

Minden
nap

C
O
R
S
O

Minden
nap

M
O
Z
G
Ó

CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ

Kálmán Imre nagyszerű operettje filmen

Eggerth Márta és Hans Söhnker a főszerepekben

Paramount hirodó a Graf von Spee német zsebcirkálóról készült felvételekkel

Holland-Amerika Linie

Rendszeres indulás
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába és
Ausztráliába

Fizetés leiben
a hivatalos árfolyamon

Felvilágosítások és jelentkezések:
**Organizatia Romania
de Turism S. A. R.**

Timisoara; Bul. I. G. Duca
Savoy szálló mellett.
Bucuresi: Calea Victoriei 70

IME:

EZEK A FINNEK!

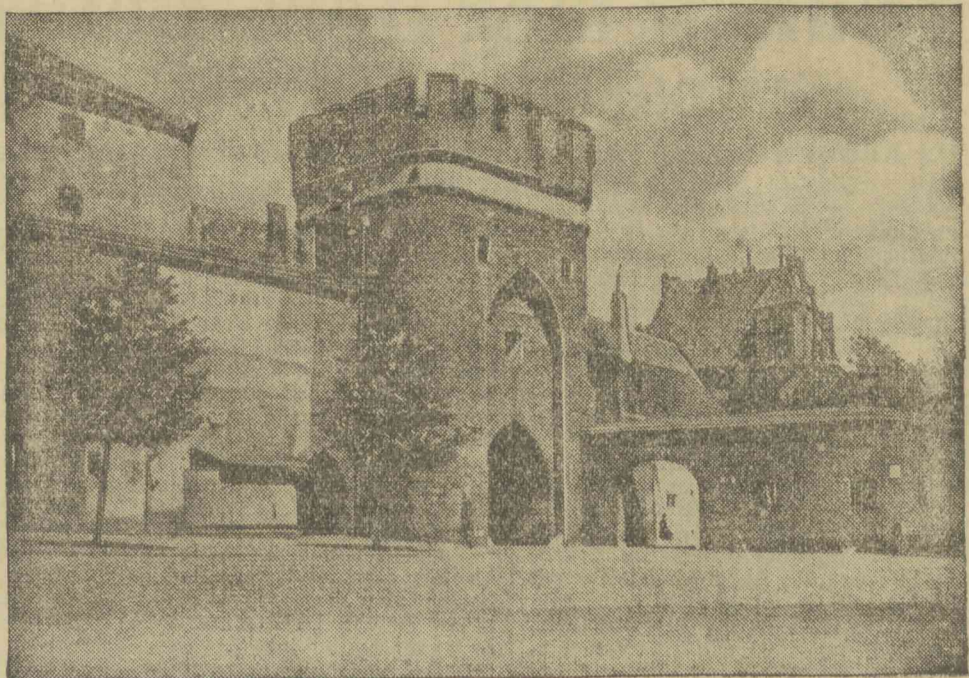
Amikor a világ szeme észak hósein pihen, akkor fel kell hogy táruljon előttünk a rokon finn nép egész élete, szokásai, egyben egyéni sajátosságai is, melyek nekik a legtermészetesebbek; nálunk — kuriózumok...

„Mindennapi kenyérünket add meg nekünk”... — imádkozza az egész világ. A finn ember is, de azért kenyeret nem eszik! Van ugyan neki egy zabból és árpából készült lepényfajtája, de ebből csak éppen annyit fogyaszt, amennyi szénhidrátra a szervezetének okvetlen szüksége van. Kovásztalan szárított, 15—20 centiméteres négyszögletesre formált vékony lap ez, melynek egyik felső sarkában lyuk van, s ennélfogva akasztják és szárítják afféle régmódi percesboton. S ha a déli részen terem is valamelyes búza, ez sikértartalom nélküli és már a malomnak hozzá kell adnia olyan vegyszert, mely a kelesztést előmozdítja. A híres viipuri hatalmas szövetkezeti malom irodája egyben vegyészeti laboratórium is. A pászkaszerű kenyér viszont nagyszerűen eltartható, könnyen vihető és a mostani háború élelmézésében rendkívüli fontosságú, még akkor is, amikor a finn ember az ő „mindennapi kenyere”-ben voltaképpen a mindennapi — tejére gondol...

A tej nem hiányozhatik egyetlen finn család asztaláról sem. Ott találjuk a szegénynél, gazdagnál egyaránt. A kövér, jó, friss tej pótolja a vizet és helyettesíti az amúgy is ismeretlen bort. A szövetkezeteknek szállított tejjel fizeti az adóját mintahogyan évszázadokkal ezelőtt vajjal fizetett a fejedelmének is. Minden finn család viszi a tejt a nagy Valio-tejszövetkezet helyi fiókjába s ezzel már törleszti is naponta az összes adóját és egyben biztosítja a külkereskedelmi forgalmat. A tejből származó hordókban ömlesztett sózott vaj lesz. Nekünk szokatlan íz: nekik a legtermészetesebb táplálék. Eppen olyan természetes, mint a keleti embernek a faggyu, az olasznak az olaj, a középeurópainak a disznósír, a franciának a friss teavaj — északon meg a sózott, konzervált vaj...

Finnországban a legnagyobb érték az ember, ugyanakkor, amikor az egész világon emberfelesleg mutatkoztak. A legdrágább és legkomplikáltabb gépeket is beszerzik, csak hogy kevesebb munkára legyen szükségük. Mert északon kevés a gyerekek és sok a gyár. Az a temérdek fa, ami ott terem, és az a sok vizesés, mint ingyen energiaforrás, egyre több gyárat követel. A papír- és cellulozegvények egymás hegyén-hátán. És a finn pedig nem gyári munkásnak született. Inkább erdei famunkás, ahol a vihar tépi és a szél szaggatja. A gyár kőépülete idegen neki. Pedig sziklával teli ország, de azért ő csak fagerendákból rója össze és mohával béleli ki faházát. Csak Helsinkit építette kőből, azért is nevezik köröngetegnek. Annyi tüzeset után is inkább újra építi az ő illatos északi fenyőjéből a házat, sem hogy kő között lakjék.

A svédek szerepe a finn közgazdasági életben évszázadokon keresztül bankár és nagykereskedő munkája volt. A nagy hajózási vállalatok az övéik voltak, a bankokban ők ültek. Az igaz, hogy viszont a zenét, kulturát, irodalmat a svédek támogatták a legjobban. Nem is szakadtak el lélekben és érzésben egymástól soha. A két nyelv használata ma is közös minden állami hivatalban. Pedig a lakosságnak csak 10 százaléka svéd. És például senkinek sem tűnik ott fel, hogy a finnek legnagyobb nemzeti költője: a nagy Runeberg sohasem írt más nyelven, csak — svédül! Turku villájában, mely ma nemzeti múzeum, nem láttam egyetlen finn kéziratos sem. A finn sohasem haragudott a svédre, pedig századokon át az övék volt az élet java. A finn ember, a maga csendes módján meg találta ennek is az ellenszert, gazdasági téren.

Thorn város történelmi nevezetességű várkapuja

= KÖZGAZDASÁG =

Rendelet a mezőgazdasági munkaszolgálat szabályairól az 1940-1941 évre

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar gazdák az utóbbi időkben felvilágosításokat kértek a katonai jellegű mezőgazdasági munkaszolgálat, illetve a mezőgazdasági felmentésekről. Nemrégiben a Nagyvezérkar átirata alapján a földművelésügyi minisztérium utasítást küldött az összes mezőgazdasági kamarákhoz az 1940—41 mozgósítási évre vonatkozó, — mezőgazdasági munkára való felmentés ügyében. A mezőgazdasági kamarák vezetői kötelesek a rendeletet az érdekelt gazdák tudomására hozni.

Az említett rendelet teljes szövegében a bucu-restii „Romania” című felhivatalos napilapban jelent meg. Figyelembevéve, hogy az Erdélyi Gazda következő száma február 1-én jelenik meg, míg a rendelet végrehajtásának időpontját január 20-ban állapították meg, — az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet ezúton közli a „Romania” című lapban megjelent rendelet pontos magyar fordítását, — azzal, hogy az érdekelt gazdák ennek alapján tegyék meg a szükséges lépéseket.

A kérdéses intézkedést az alábbiakban ismer-tetjük.

1. A mezőgazdasági üzemeknek megfelelő személyzettel való ellátását mozgósítás esetére a tulajdonosok írásbeli kérése alapján kell biztosítani. A kérdéshez mellékelni kell a felmentésre javasolt személyzet névsorát. Ezek a névsorok külön készülnek el a tartalékos tisztek és külön az alsóbb katonai rangok részére. A kérdésekben és a névsorokban feltüntetett adatok helyességét a községi előljáróságok igazolják.

2. A községek részére szükséges kézművesek felmentésére vonatkozó előterjesztéseket a községi bírák készítik el. Felhívjuk ezek figyelmét arra, hogy felmentés nem adható falusi műmalmok személyzete részére, hanem kizárólag csak a kövel örlő falusi malmok részére.

3. Az egész vármegyére nézve felmentésre ajánlott személyzetről egy összesített kimutatást kell elkészíteni a tisztek részére három, az alsóbb katonai rangok részére négy példányban, amelveket fel kell terjeszteni az illetékes térparancsnoksághoz legkésőbb 1940 január 20-ig.

4. A jóváhagyások közlése, a felmentési parancsok kibocsátása, a mezőgazdasági üzemek részére szükséges személyzetnek katonákkal való kiegészítése kérdésében a Nagyvezérkar 69004/939. számú körrendeletének III., IV. és V. szakaszai alkalmazandók.

A Nagyvezérkar hivatkozott körrendeletét az alábbiakban ismertetjük:

AZ ELŐKÉSZÍTŐ MUNKALATOK

a) A mezőgazdasági üzemek tulajdonosai kötelesek kérésre elkészíteni, mellékelvén a felmentésre javasolt és alkalmazásukban lévő személyzet névsorát abból a célból, hogy mozgósítás esetére a mezőgazdasági üzemhez szükséges személyzet részükre biztosítva legyen. A községi előljáróság a kérésekre reávezeti a személyzetre és a földterüle-

tekre vonatkozó adatok helyességének igazolását.

Az ilymódon igazolt kéréseket a megfelelő névsorral együtt legkésőbb január 20-ig be kell nyújtani a mezőgazdasági kamarákhoz.

b) Ugyanazon napig a községi előljáróságok benyújtják a mezőgazdasági kamarákhoz a mozgósítás esetére való felmentéssel nem rendelkező kézműveseknek, molnároknak és a felmentendő kisbirtokosoknak a névsorát. A községi kézművesek felmentését a községi bírák személyes felelősség mellett ajánlják azzal, hogy őket a szabályoknak megfelelően választották ki.

c) A mezőgazdasági kamarák ellenőrzik és központosítják a tulajdonosoknak és községi előljáróságok azon kéréseit, amelyek a feltételeknek megfelelő személyzetre vonatkoznak és róluk két névsort készítenek: tisztek (3 példányban) és alsóbb rangok (4 példányban). Az elsőből egy-egy példány a Nagyvezérkarhoz, a térparancsnoksághoz és a mezőgazdasági kamarához, a másodikból ezenkívül egy-egy példányt a hadkiegészítő parancsnoksághoz kell küldeni. A mezőgazdasági munkára való felmentés iránti parancsokat a mezőgazdasági kamarák állítják ki, azonban csak azokra nézve, akik megfelelnek az utasításokban foglalt feltételeknek és ezeket mellékelik a beterjesztett névsorhoz.

d) Különösképen felhívjuk a figyelmet arra, hogy az 1940—41 mozgósítási évre a felmentési parancsok világoskék színűek. A nyomtatványokban különös gondot kell fordítani az összes adatokat. A katonai helyzetre vonatkozó adatokat a legutóbbi helyzet szerint kell kitölteni. A nevet nyomtatott betűvel kell írni, rövidítések nélkül.

e) Az összes iratokat (névsorokat és felmentési parancsokat), az illetékes térparancsnoksághoz kell küldeni legkésőbb 1940 január 25-ig.

A JÓVÁHAGYÁS KÖZLÉSE

A névsorok és felmentési parancsok egy-egy példányát felülvizsgálat és jóváhagyás után visszaküldik a mezőgazdasági kamarákhoz. A felmentési parancsokat az érdekeltnek csak azok hatálybalépése előtt 10 nappal kell kiküldeni. A névsorokat vissza kell tartani a mezőgazdasági kamaráknál. Ugyanazon a napon fel kell küldeni a földművelésügyi minisztériumhoz (a nemzet és terület mozgósítása igazgatóságához) a mellékelt minta szerinti elkészített számszerinti kimutatás két példányban, amely magában foglalja az illető megyében a mezőgazdasági munka érdekében felmentettek számát.

A SZEMÉLYZET KIEGÉSZÍTÉSE

Azok a mezőgazdasági üzemek, amelyek a jóváhagyás után személyzet nélkül maradnak, a községi előljáróságoknál kérik és az el fog járnai a mezőgazdasági kamara útján az illető hadkiegészítő parancsnokságnál abból a célból, hogy a községben, vagy a szomszédos községben lakó és katonai szolgálatra behívott mezőgazdákból a községi elő-

járóság által ajánlottakat kiküldessék. A mezőgazdasági kamarák a községek ajánlása alapján elkészíthetik ezek részére a névsorokat és a felmentési parancsokat. Az utólagos felmentési parancsokat a jóváhagyás közlésétől számított 30 napon belül kell átadni az érdekelteknek. A tulajdonosoknak a mezőgazdasági kamarák közlik a hozzájuk beosztott személyzet névsorát. Ha a tulajdonos ezeket igénybe veszi, akkor köteles a helyi megállapodások szerint fizetni. Ha azonban nem veszi igénybe, a községi előjárások a mozgósítás első napján az igénybe nem vett személyektől megvonják a mozgósítási parancsot és azt betérjesztik a hadkiegészítő parancsnoksághoz.

ÁLTALÁNOS INTÉZKEDÉSEK

A világoskék színű felmentési parancsok érvényességének első napján mindazok, akik ilyen névelnek, kötelesek visszaadni minden régi, vagy új, fehér, vagy színes felmentési parancsot annak a hatóságnak, amely azokat kiállította. Ilyenképpen a fenti napon a felmentett személyzet birtokában csak egyetlen parancs lehet, a világoskék színű. Hasonlóképpen vissza kell adni a kiibocsátó szervnek minden más parancsot, amit a mozgósítási időszakban kapnak.

Azokra nézve, akikről esetleg megvonják a felmentési parancsot, a térparancsnokság, vagy a hadkiegészítő parancsnokság megfelelő értesítést küld a mezőgazdasági kamarához. Ez a megsemmisítés alapján intézkedik, hogy a megsemmisített felmentési parancs azonnal visszavetessék az illetőtől és visszaküldessék annak a katonai egységnek, amely a megsemmisítést vele közölte.

A MEZŐGAZDASÁGI SZEMÉLYZET FELMENTÉSÉNEK FELTÉTELEI

1. Az 50 hektárnál több és az utolsó három évben megművelt szántófölddel rendelkező mezőgazdasági üzennél ajánlandó: a tulajdonos, hogyha személyesen, állandóan és kizárólag az üzem vezetésével foglalkozik, vagy a szerződéssel alkalmazott üzemvezető (hogyha az utolsó két évben már alkalmazásban volt ebben a minőségben) és csak hogyha alsóbb katonai rangjuk van és több, mint 35 évesek.

2. A 100—300 hektár, az utóbbi három évben megművelt szántófölddel rendelkező mezőgazdasági üzennél ajánlandó: a tulajdonos, hogyha személyesen, állandóan és kizárólag az üzem vezetésével foglalkozik, vagy a szerződéssel alkalmazott üzemvezető (hogyha az utóbbi két évben már alkalmazásban volt ebben a minőségben) és csak akkor, hogyha amennyiben gyalogsági, lovassági vagy adminisztrációs tartalékos tisztek, több mint 38 évesek, viszont, hogyha más fegyvernemnél tartalékos tisztek több mint 40 évesek, ha pedig alsóbb katonai ranguk, akkor minden fegyvernemnél több mint 35 évesek.

3. A 400 hektárnál több, az utóbbi három évben megművelt szántófölddel rendelkező mezőgazdasági üzennél felmenthető, de csak abban az esetben, hogyha ilyenek az utolsó két évben alkalmazásban voltak: 1 helyettes üzemvezető, vagy könyvelő pénztáros, 1 kovács, vagy mezőgazdasági gépész (traktorhoz vagy cséplőgéphez) és egy ács.

4. Minden 50 hektárnál nagyobb, az utóbbi három évben megművelt szántófölddel rendelkező mezőgazdasági üzennél: minden 10 ló vagy ökör után egy kezelő személyzet (abban az esetben, hogyha ilyen 1939 augusztus 1-én alkalmazva volt és csak hogyha közkatona vagy káplár és 36 évesnél idősebb), 1 vezető minden el nem rekvirált traktorhoz, 1 gépész minden cséplőgéphez, de csak hogyha alsóbb katonai ranguk és több mint 35 évesek.

5. a) A legalább 5 hektár területű, az utolsó három évben természetesen levő oltott szőlőknél a tulajdonos vagy a kezelő, a 15 hektárnál nagyobb szőlőknél 1 pincemester (szőlész), a 25 hektárnál nagyobb szőlőknél pedig egy kádár.

b) A 8 hektárnál nagyobb, legalább 8 éves, rendszeren ültetett gyümölcsösöknél: a tulajdonos, vagy kezelő, a 30 hektárnál nagyobb gyümölcsösöknél 1 segédkezelő (gyümölcsstermelő) és minden megkezdett 20 hektár területre 1 munkás.

c) A legalább 3 hektár területű és az utóbbi két évben már termő zöldségkerteknél: a kertészet vezetője, minden megkezdett 10 hektár után 1 munkás.

d) A legalább 3 hektár nagyságú rozsvetvényeknél: az ültetvény kezelője.

e) Az 500 hektárnál nagyobb erdőknél: 1 főerdész, vagy erdész.

A fenti a—e pontokban foglaltak részére általános feltétel az, hogy az alsóbb katonai ranguk 35 évesnél idősebbek legyenek. A tulajdonosok részére: személyesen, állandóan és kizárólag az üzem vezetésével foglalkozzanak. A többi személyek részére pedig, hogy legalább két éve alkalmazásban legyenek azon a helyen.

10 hektárnál nagyobb termő szőlőknél, a 20 hektárnál nagyobb termő gyümölcsösöknél, a 10 hektárnál nagyobb zöldségkerteknél és a 20 hektárnál nagyobb rozsvetvényeknél felmenthetők azok a tulajdonosok is, akik tartalékos tisztek a következő feltételek mellett: hogyha személyesen, állandóan és kizárólag az illető üzem vezetésével foglalkoznak és amennyiben gyalogsági, lovassági vagy adminisztrációs tartalékos tisztek és több mint 38 évesek, ha pedig a többi fegyvernemnél tartalékos tisztek, akkor több mint 40 évesek.

6. Minden olyan község részére, amelyben több mint 100 család van: 1 szíjjártó-csizmáda, 1 kovács, 1 ács-korekes, 1 cséplőgépvezető mechanikus, 1 vízi vagy szélmalom egy molnárral (aki legalább 2 éve működik), vagy egy géppel hajtott falusi ma-

lom, amely legalább egy éve működik: egy gépész-szel és egy molnárral, 1—2 mechanikus azoknak az üzemeknek a részére, amelyeknek művi felszerelésük van vízkimelésre, villanyfejlesztésre stb. Mind-ezek a személyek alsóbb katonai ranguk és több mint 38 évesek kell, hogy legyenek. Hogyha a községben a fenti foglalkozási ágakból idősebbek is vannak, nem lehet fiatalabbakat ajánlani. Az ajánlott személyek a fenti foglalkozásokat kizárólagosan és állandóan kell, hogy folytassák.

AZ ÁLLATTENYÉSZETEKBE

1. A mezőgazdasági üzem vezetője vagy a tulajdonos, hogyha személyesen, állandóan és kizárólag vezeti az üzemet vagy végül egy szakember minden olyan állattenyésztésnél, amelyben legalább 50 darab 3 éves felüli szarvasmarha vagy 10, 300 legalább 4 hónapos disznó, vagy 300 róka vagy nyul, vagy 600 legalább 6 hónapos szárnyas, vagy az elmúlt évben legalább 5000 szárnyas és 60.000 tojást felmutató szaporító telep.

2. Egy oklevéllel rendelkező kezelő, mint segéd-személyzet mindazoknál a telepeknél, ahol fenti mennyiségek kétszerese van, aki azonban alsóbb rangú kell, hogy legyen és több mint 35 éves.

3. Egy szolga (alsóbb katonai rangú és több

Abból a célból, hogy a mezőgazdasági munkára felmenthetők legyenek

1. A tulajdonosok kötelesek benyújtani bizonyítványt birtokuk nagyságáról és a személyzet alkalmazási okmányait, vagy bizonyítványt arról, hogy személyesen állandóan és kizárólag mezőgazdasági üzem vezetésével foglalkoznak. A mezőgazdasági kamarák vezetősége személyesre tekintettel az általuk tett minden eljárásért.

2. A községi bírák saját felelősségükre igazolni kötelesek, hogy a községi szükségletek részére az általuk ajánlott kézműveseken kívül nincsenek más idősebb kézművesek, továbbá, hogy a molnárok, a malomgépészek, a mezőgazdasági gépek és traktorok gépészei és a traktorvezetők kizárólag és állandóan ezzel a mesterséggel foglalkoznak.

3. A malmok, mezőgazdasági gépek és traktorok tulajdonosai kötelesek megfelelő tulajdonjogi bizonyítványt betérjeszteni arról, hogy ezt a foglalkozást személyesen állandóan és kizárólagosan üzik.

4. Azon vagyonkezelőségek kéréseit, amelyek

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Elmaradt őszi búzavetéseink pótlásáról

Az elmúlt nyáron még sokat beszéltek és irtak búzavetésterületünk csökkentésének szükségességéről, mint a búzaárak belföldi szintjének fenntartására irányuló törekvés nélkülözhetetlen módszerül. De azóta változott a világ és ma már a vetésterület növelését tartják kívánatosnak a hivatalos körök is. Minden valószínűség szerint nagy lesz a kereslet a búzában és az árak emelkedésére számíthatunk.

Igen ám, de éppen most nehezítették meg az őszi vetőmunkákat a mindnyájunk által ismert körülmények. Ezenkívül az október sok helyütt olyan esős volt, amilyenre 30 éves megfigyelés szerint még nem volt példa. Akinek volt is elegendő igásállata, az sem tudta a munkákat idejében elvégezni és bizonyára igen sokan vannak gazdátársaink közül, akik a rendes búzavetületüknek 20—30 százalékát sem tudták bevetni. Ráadásul a hótalan kemény fagy is okozhat károkat.

Mivel pótoljuk ezt a jelentékeny kimaradt területet?

A tavaszszúzában vannak olyanok, amelyek bár nem versenyképesek az őszi hozamával, mégis számbajöhetnek a hiányok pótlására. De az a baj, hogy alig van az országban annyi megbízható tavaszszúzávetőmag, amennyire szükség lesz. A két amerikai eredetű, nálunk már ismert fajta: az EMGE által is forgalomba hozott „Manitoba” elnevezésű és a Bánkúton keresztül hozzánk jutott „Garnet” (Bánkúti G) fajtából tudomásom szerint csak kis mennyiségek kerültek elvételre. Nagyobb területeket vetnek be a szász vidékeken és a velük szomszédos megyékben, ahol az őszi nem biztos haszon, a Stephani dr. 71. számú fajtával.

Kívánatos, hogy mielőbb számbavegyük az ezekből rendelkezésre álló készleteket és gazdáink vetőmagszükségletét, hogy mire a tavaszszúza vetési ideje bekövetkezik, már mindenkinek meglegyen a vetőmagja. Mert a tavaszszúza sikerülésének egyik legfőbb feltétele az, hogy korán kerüljön a földre.

További feltételei a sikernek: a rendes mélységben végzett őszi szántás, a föld jó trágyaereje, az őszinél nagyobb vetőmagmennyiség. A tavaszszúza azért terem rendszerint sokkal kevesebbet, mint az őszi, mert a tavasz nálunk száraz és szeles szokott lenni, a vetés lassan erősödik s még a tejesérés kezdeti szakát sem éri el, mire a nagy nyári forróságok bekövetkeznek. A vetéseket a rozsa is jobban bántja, mint az ősziakat és ritka eset, amikor a termés nem szorul meg.

Január 27-én szombaton este az Ujságíróklub műsoros táncestéve

mint 38 éves) minden következő mennyiség után: 15 szarvasmarha vagy 10, vagy 150 sertés, vagy 300 róka, vagy nyul, vagy 200 szárnyas.

TRAKTORVEZETŐK.

Minden el nem rekvirált traktor után egy vezető, 4 traktor után pedig egy további mechanikus. Ezek azonban alsóbb katonai ranguk kell, hogy legyenek és idősebbek, mint 35 éves.

ugyanazon térparancsnokság területén belül több olyan mezőgazdasági üzem kezelésével foglalkoznak, melyeknek összterülete meghaladja az 1000 hektárt, a térparancsnokság köteles felkutatni a Nagyvezérkarhoz abból a célból, hogy azt megvizsgálja és határozza a szabályzatban irt számon felüli személyzet felmentése kérdésében.

5. Azok az aktív tisztek, akik visszavonultak a szolgálatból csak a katonai szolgálatból való kilépésüktől számított 5 év eltével javasolhatók a felmentésre.

6. Az alsó korhatár 5 évvel csökken azoknál az alsóbb fokú katonai ranguknál, akik a mezőgazdasági, szőlőtermelési, gyümölcsstermelési, kertészeti, vagy erdészeti szakiskolát végeztek.

7. A jól indokolt és a korhatár alól kivételekre vonatkozó kéréseket elintézés végett közvetlenül a Nagyvezérkarhoz kell felterjeszteni.

8. A fenti szabályok hatályon kívül helyezik az 1939. szeptember 18-iki mezőgazdasági mozgósítási törvény 2. számú mellékletében irt szabályokat.

Az oroszok ez ellen a vetőmag Lyssenko által ajánlott kezelésével védekeznek. Ez az eljárás a következő (A „Köztelek” 1934. évi 7—8 számában közölt leírás nyomán.)

A vetőmagra súlyának 33 suly százaléknyi vizet permetezünk három 11—11%-os részletben, 5—8 óras időközökben, folytonos keverés közben. 10—12 fok C hőmérséklet mellett állani hagyjuk addig, amíg a csírázási folyamat éppen csak hogy megindul, azaz a csíranövények hajtás és gyökércsúcsai éppen hogy készülnek áttörni a védőburkot. Ebben az állapotban 0—5 fok (plusz!) Celsius közötti hőmérsékleten tartjuk a magot 12—15 napig. Ezután megszáritjuk és mihelyt csak lehet, elvetjük. Az így kezelt mag gyorsabban fejlődik és ezért a hőűtéstől nem szenved annyit, mint a kezeletlen.

Tavaszbúza hiányában megvan rá a módunk, hogy őszi búzát is vethessünk tavasszal alkalmas előkészítés után. Ezt az eljárást Legány Ödön írta le a Köztelek 1934. évi 35—36. számában. Lényege a következő:

24 órára vízbe áztatta a magot szobahőmérséklet mellett. Ezután a vízből kimert magot a fagyos szabadba vitte, ponyván kiterítette és ott hagyta 6—7 napon át. Ennek elmultával fedett, fűtetlen, plusz 0—5 fok C közötti hőmérsékletű helyen vékony rétegben kiterítette, gereblyével keverte. Tavasszal elvetette. A termés általában gyenge és szorult volt, de egyes korábban érő fajták kifogástalan eredményt adtak.

Ez az eljárás még korántsem olyan kipróbált, és tökéletesített, hogy rajta javítani ne lehetne. Valószínű, hogy ha a Lyssenko-féle csíráztatás után hosszabb, talán 50—60 napos mérsékelt (minus 2 fok körüli) fagyasztással tudunk dolgozni, az eredmény kedvezőbb lesz. Erre német kutatók 1937-ben közölt adatai alapján következtethetünk.

Miután nálunk sem a Lyssenko-féle eljárást (Jarovizációnak, vernalizációnak nevezik), sem a Legány-féle fagyasztást nagyban még nem próbálták ki, nem beszélhetjük rá mi sem gazdátársainkat, hogy nagyban gyakorolják azokat. De kívánatosnak látszik, hogy minél többen végezzenek kísérleteket mind a két eljárással, tehát a tavaszszúzákat Lyssenko-féle jarovizálásával és a korai őszi búzákat (Bánkúti 1201-es és odvosi 241-es) Legány-féle fagyasztásával, a fagyasztási idő és hőfok többféle beállítása mellett.

(=) Csendes a bányási gabonapiac. Kereslet csak tőkemag, tengeri, lóheremag és lucernamag iránt mutatkozik és üzletkötés is inkább ezen cikkekben történik. A piaci árak a következők: Búza 460, tengeri 390, korpa 330, újzab 500, muharmag 680, tőkemag 1.400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 60 lei kilónként.

Az árelenőrzési törvény módosítása

A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetségének elmékirata

Az árelenőrző törvény alkalmazásával kapcsolatban a nemzetgazdasági minisztérium elhatározta a törvény egyes rendelkezéseinek a módosítását és miniszteri bizottságot is nevezett ki, amelynek feladata az árelenőrzési törvény alkalmazása során felmerült különféle konkrét kívánásokat és panaszokat megvizsgálni, valamint a törvény intézkedéseit kiegészíteni olyan irányban, hogy minden indokolt érdeket kielégítsen. Ez a bizottság már meg is kezdte munkáját. A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége most felterjesztést intézett a nemzetgazdasági minisztériumhoz és ebben tolmácsolta a temesi királyi helytartóság területén működő harminckettő kereskedelmi szakegyesület óhajait az árelenőrzési törvény küszöbön álló módosításával kapcsolatban. Az emlékiratot elküldötte a szövetség a kereskedelmi és iparkamarának, valamint a Sfatul Negustoresc fővárosi szövetségének is.

A részletes felterjesztésben a szövetség felsorolja mindazon észrevételeit, amelyeket a helytartóság területén felvett kihágási jegyzőkönyvek és kihágási eljárás során kirótt büntetések figyelembe vételével észlelt. Többek között leszögezi a szövetség, hogy a törvényben előírt különböző formák be nem tartásáért abban az esetben is kénytelenek voltak az első fokon eljáró árvedelmi bírák pénzbüntetéseket kiszabni, amikor egyébként enyhítő körülményeket óhajtottak volna alkalmazni, a törvény azonban nem engedte meg ezan kihágásokat elkövető kereskedők ellen a büntetésnek enyhébb kiszabását. Ennélfogva a Kereskedelmi Testületek Szövetsége most azt kéri, hogy a pénzügyi természetű bírságok mérsékléséhez hasonlóan lehessen az árdragítási bírságokat is enyhíteni. Javaslatuk szerint hatalmazzák fel a királyi helytartóságot, hogy a százezer lei összegig terjedő pénzbüntetések öt százalékgig lemérsékelhesse ott, ahol ezt indokoltnak látja. A nagyobb összegű bírságoknál a mérséklés joga a minisztériumot illesse meg. A jövőre nézve továbbá hatalmazzák fel az ítélkező bírákat, hogy enyhítő körülmények fennforgása esetében a törvényben előírt büntetési tételeket tíz százalékgig csökkenthessék. Kérte továbbá a szövetség felterjesztésében azt is, hogy a kihágási jegyzőkönyveket közzéjék az érdekelt féllel is és csak három nap után

hozzák meg a büntető határozatot. Ezen idő alatt pedig joga legyen az árdragítási kihágási elkövetett felnek indokolt beadványban a kihágási jegyzőkönyv jöve nem hagyását kérni és esetleges bizonyítékait is előterjesztheti. Végül indítványozza az emlékirat, hogy a megbüntetett

fellebbezésének érvényességéhez ne kívánja meg a jövőben a törvény a kirótt büntetésnek a teljes összeg erejéig való letétbe helyezését, hanem legyen elegendő a bírság tíz százalékanak a letétbe helyezése ahhoz, hogy a fellebbezést elfogadják.

A szövetség javaslatára a temesvári kereskedelmi és iparkamara átiratot intézett a város gazdasági hivatalához és kérte, hogy az árelenőrző közegeket időnkint hívják össze közös megbeszélésre, amikor is tisztázzák az árelenőrzéssel kapcsolatosan felmerült vitás kérdéseket.

A hadbavonult alkalmazottak fizetési igényei

Mennyi jár a koncentráltaknak? A helyettesítésre felvett alkalmazottnak fel lehet mondani a koncentráltas lejártával.

A katonai szolgálatra behívottak az őket alkalmazó vállalatok elleni jogigényeiről újabb minisztertanácsi határozat jelent meg a most ideérkezett hivatalos lapban. Bucuresti jelentés alapján ismertettük már ezt az új rendelkezést, de az olvasóknak olyan széles tömegeit érdekli, hogy szükséges a teljes és hiteles szöveg pontos közlése.

A minisztertanácsi határozat a hivatalos lap január 11-iki számában 1. szám alatt jelent meg. A május 8-án közzétett első rendelkezési törvénynek és a munkaszerződésekről szóló törvénynek a rendelkezéseit foglalja össze és egészíti ki a minisztertanács mostani jegyzőkönyve.

Semmiféle vállalat, működjék az bármilyen jogi formában, tehát akár egyéni cég, akár társas cég alatt, mint részvénytársaság, közkereseti, betéti, korlátolt felelősségű társaság, vagy szövetkezet, stb. nem jogosult arra, hogy a hadbavonulást az egyéni munkaszerződés felmondásának okául használja fel.

Amennyiben a felsorolt formák bármelyikében működést folytató vállalatnak legalább öt alkalmazottja van, az összpontosítás alkalmából behívott alkalmazottaknak joguk van egy katonai rangjuk szerint járó fizetésükre, mint alkalmazotti fizetésük felére, ha az illető vállalat szolgálatában legalább két évet betöltötték már és házasok, vagy egyébként családeltartási kötelezettségek terhelik őket.

Azoknak az alkalmazottaknak, akik nem számíthatók a most körülírtak közé, csak a bevonulás első 7 napjára van igényük a fizetésük-

re, feltéve, hogy legalább 6 hetet már eltöltöttek az illető vállalat szolgálatában.

Azok, akiknek a fentiek értelmében joguk van a fél fizetés igénylésére, ezt a jogot csak egyszer gyakorolhatják ugyanazon év folyamán, akkor is ha több ízben hívják is őket be az év alatt.

Ha a fél fizetésre jogosult alkalmazott tartalékos tiszt, katonai szolgálatának 31-ik napjától kezdve választania kell és vagy a fél alkalmazotti fizetését veszi fel, vagy a rangjának megfelelő katonai fizetést. Utóbbi esetben a vállalat a polgári fizetésnek a felét helyette az állampénztárba tartozik fizetni.

Legénységi, illetve altiszti ranggal bevonultak úgy a fél polgári, mint a rangjuknak megfelelő katonai fizetést együtt igényelhetik és személyesen, vagy megbízottjuk útján vehetik fel.

Azok a munkaszerződések, amelyeket előre meghatározott záros időre kötöttek, a szerződéses idő lejártával maguktól megszűnnek. Határozatlan időre kötött szerződések újra érvénybe lépnek a katonai szolgálat befejezése után. A bevonultak helyettesítése végett kötött alkalmazási szerződések a rendes törvényes felmondási időre felmondhatók az alkalmazottnak visszatérésekor. Az ilyen felmondás jogosnak ismertetnek el.

Mindezek a most kiadott minisztertanácsi határozatban foglalt rendelkezések visszaható erővel bírnak 1939. március 15-ig, tehát az ezen naptól kezdődő behívásokra is alkalmazandó.

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNŐ

52

Mégy, ha Tynner nem a politikáról értekezett, ő is, meg Montfleuryné is, kénytelenek voltak Isabelről beszélni. Isabel volt a könnyen adandó beszédtema, amely szüntelenül kapcsolt kettőjük között és kimentette őket a két, össze nem egyeztethető érdeklődési kör kereszteződéseinek nyugtalanító pillanataiból. Igaz, a mély hallgatásnak is, amely ilyenkor előállt, meg volt a maga egyéni bája. Ha hallgatásra kényszerültek, egymást nézték a fiatalok zavarával, azzal a megértéssel és bizalmasodással, amely csak azok között lehetséges, akik áltatják magukat, hogy közelállónak érzik egymást. Volt-e közöttük valami? Hát volt. Előbb érintések, majd esók, ölelések, amelyek után Montfleuryné izgatottan hozta rendbe magát. Sőt, elérkeztek addig a pillanatok is, amikor megismerkedhettek egymás végső titkával is. De nehogy gyakori ismétlésekbe bocsátkozzanak, a sürgető kívánság nem dolgozott bennük eléggé. Mintha mind a ketten ráeszméltek volna, hogy megszokott életrendjüket zavarja meg a túlonúl nagy odaadás. A fiatalok, az más — de nekik mértéktartóknak kell lenniük. Mindenesetre mind a ketten jóleső elégtétellel halmozták föl intim barátkozásaik emlékeit, öntudatosan állapították meg, hogy érzékszerveik nemcsak fogékonyak, de bármikor készen állanak a leghevesebb pillanatok átélésére is. De ezzel már meg is elégedtek. Inkább az emlékek felidézésében éltek és a jövő lehetőségeit latolgatták, fukar módon, mint azok a megrögzött töképezesek, akik vigyáznak, hogy a kamatokhoz is kellő körültekintéssel nyúljanak.

Leon Tynner tulajdonképpen Blédben, a

tó körüli magányos sétaték egyikén értesült Isabel házasságának részleteiről.

— Nem értem ezt a meg gondolatlan teremtetést, — sópáncodott Montfleuryné, megragadva Tynner kezét, hogy így egy kisebb vízmosáson átlépdeljen, anélkül, hogy kezét később visszahúzta volna. — Sejtelmem sincs, hogyan szerezte meg a szükséges okmányokat, amikor egybekeltek. Képzeld, csak ennyit írt: férjhez mentem, jó apám áldását kérem! Már késő volt a feleszmélésre. Közöttünk soha sem fordulnak elő jelenetek, de akkor összeveszttem Montfleuryvel, mert olyan pipogya apa volt. Ráripakodtam, hogy miért nem vitte azonnal haza Isabelt, amikor a merényletet szegény Darier ellen elkövették.

— Darier ellen? — kapta fel a fejét Tynner érthetetlenül.

— Óh, hiszen maga nem is tudja... Darier vállalatunk cégjegyzője volt és azok az eszevesztett komitácisk leölték. Amikor sebesülten a kórházba szállították, Isabel kijelentette, hogy nem mozdul egy tapodtat sem mindaddig, amíg Darier fel nem gyógyul. Akkor kellett volna hazaharcolni. Azután Darier öngyilkos lett.

— De mi köze van Isabelnek ehhez az emberhez?

— Én is ezt kérdeztem. Semmi köze sem volt. Átlátszó kifogás, hogy a szerelme közelében maradhasson.

— Hát ki az voltaképpen, akihez férjhez ment?

— Mit tudom én! Valami tanár féle. Maga is ismeri. Emlékszik, amikor tavaly megérkeztünk, este lementünk a Cercle-be, Isabel veletáncolt és odahozta az asztalunkhoz is?

Tynner csak homályosan emlékezett vissza. Fel volt háborodva, hogy mennyire ostobák a nők, akik képesek felcserélni a legragyogóbb lehetőségeket — mint amilyent ő is nyúj-

tott — ostoba fajankók kedvéért. Most ismét átélte sebzett önérzetének minden fájdalmát.

— Még csak azt se tudom, hol van az az ország, ahol a leányom van. Félvadak közé jutott, az Isten háta mögé. És nekem nincs bálorságom, hogy oda menjek. Nem nekem találták ki azt a helyet. Miért engedte el a kezemet, Tynner? Fogja jó erősen, mert itt nagyon csuszamlós.

Most egy fenyőerdőben jártak, keskeny, de járható út vezetett keresztül, mely meredeken leért egy tisztás felé. Tynner önkénytelenül ismét a keztyűs kéz után nyúlt, de gondolatai egészen másutt jártak.

— Ha majd Bulgáriába utazom, utána nézek a dolognak, — mormogta a fogai között.

— Most jut az eszembe, hiszen maga oda is készül. Nagyon kérem, csináljon valamit. Montfleury elhatározta, hogy letilt minden pénzüsszeget és nem finanszírozza családunknak ezt a szegyeteljes eltévelyedését. Isabel szemtelenül azt válaszolta erre, hogy nagyon tévedünk, ha azt hisszük, hogy ezzel hazakényszeríthetjük. Sőt. Nagyon jól érzi magát. Nagyon, nagyon jól — tetézte Montfleuryné olyan hangsúllyal, mintha egy kicsit írgyelt volna a leányát.

Leérték a tisztásra. Montfleurynének a Daily Mail egy példánya volt a kezében. Ráterítette egy mohás termésköre és nagy óvatossággal leült. Tynner előszedte fapipáját. Meggyújtotta és csüggeteg arccal tologatta egyik fogáról a másikra.

— Maga a nagy diplomata, magának kell valamit kitalálni. Nem tudná elintézni, hogy Isabelnek megvonják a tartózkodási engedélyt és kiutasítják?

— Kivihetetlen. Férjhez ment, ezzel megszerezte az új állampolgárságot.

— Én úgy gondoltam: Isabelt utasítsák ki,

Január 31-ig ki kell fizetni a cselédadót

Az 1940. január 31-ig meghosszabbított adóamnesztia rendelet a háztartási alkalmazottak utáni adófizetésekre is vonatkozik. Igen sokan vannak, akik háztartási alkalmazottaik után adót ezideig vagy egyáltalán nem fizettek, vagy csak részben tettek eleget az erre vonatkozó adótörvény intézkedéseinek.

A pénzügyigazgatóság adókirovési osztályának kertében működő adóellenőrök szigorú utasítást kaptak, hogy az adóamnesztia lejártával, 1940. február 1-én, kezdjék meg a háztartási alkalmazottak utáni adófizetések befizetésének ellenőrzését. Az ellenőrzést a rendőrség cselédügyi osztályának és a rendőrségi bejelentő hivatal adatai alapján fogják eszközölni és pedig házról-házra járva. Ahol mulasztást állapítanak meg, azonnal jegyzőkönyvet vesznek fel és az illetőt az elmulasztott adó négyszeresének megfizetésére kötelezik.

— A hideg miatt ellanyhult a gyümölcs-piac. A gyümölcspiacon a hideg időjárás miatt megbénult a forgalom. A gyümölcskereskedők még az ünnepek előtt több megrendelést kaptak, különösen a főváros érdeklődött az alma-termelés iránt, de a korán beállott fagy következtében nem lehetett leszállítani az árut. A szállítás ugyanis a jelen körülmények között igen körülményes és minthogy számítani kell az al, hogy a szállítvány csak napok múltán érkezik a rendeltetési helyére, a leggondosabb csomagolás ellenére is megfagyott volna a küldemény. Különben is a gyümölcstermelők csak készpénz ellenében szállítanak és ezzel magyarázható, hogy a főváros részéről késett a megrendelés. Más években ilyenkor már javarésze elkelt a termésnek, míg most rengeteg alma maradt raktáron. Algyógy és Hátság vidékén emiatt riadt hangulat uralkodik és a legjobb minőségű fajalma kilóját 5—6 leiert kínálják, de a szállításért nem vállalnak felelősséget a termelők. A dióáruk stabilizálódása folytán a diókereskedők is piac után érdeklődnek, de úgy a szatmári, mint a nagyszabeni diótörök tartózkodnak a nagyobb megrendeléstől.

Sporthírek mindenfelől

Az Ország Öre intézmény alapos vizsgálat alapján ad engedélyt külföldi portyára. Tekintettel arra, hogy a romániai csapatok a legutóbbi időben váratlanul gyengén szerepeltek, az Ország Öre intézmény parancsnoksága úgy határozott, hogy a jövőben csak alapos vizsgálat után ad kiutazási engedélyt. Hasonló megszorításokat léptetnek életbe a belföldi portyák terén is.

Január 28-ika után teszik közé a B) osztály mérkőzéseinek sorrendjét. A legfelsőbb szövetségi tanács január 28-án újabb ülést tart, amely alkalommal több fontos ügyben határoznak. Hír szerint a nemzeti bajnokság B) osztályának mérkőzéseit is csak ezután az ülés után hozzák nyilvánosságra. Ennek az intézkedésnek mélyreható következményei lehetnek. Elsősorban az, hogy ebben az esztendőben egyetlen csapat sem esik ki a nemzeti bajnokság A) osztályából, ugyanakkor azonban egyetlen csapat sem juthat be. Ezekről a kérdésekről van hivatva dönteni a január 28-iki ülés.

Dorgálásban részesítették Vuia és Ritter játékosokat. A központi bíróbizottság legutóbbi ülésén Vuia és Ritter temesvári játékosokat dorgálásban részesítette, mivel a Juventus-Rapid FC, illetve a Ripensia-Sportul Studentesc nemzeti bajnoki mérkőzéseket nem vették kielégtően.

Csak az edzők egyesületének beleegyezésével lehet új edzőt alkalmazni. A fővárosban működő edzők egyesületének közbenjárására a szövetség elrendelte, hogy január 1-től kezdődően az egyesületnek csak az edzők egyesületének előzetes engedélyével alkalmazhatnak új edzőt. Ez a rendelkezés a külföldi edzőkre is vonatkozik.

Olaszország válogatott jégkorongcsapata két mérkőzést játszik Prágában. Az olasz válogatott jégkorongcsapat január hónap végén két mérkőzést játszik Prágában. Az olasz csapat ellenfelei Prága legerősebb együttesei lesznek.

SPORTSEMÉNYEK

A jövőben csak román nemzetiségű játékosok szerepelhetnek az országos válogatottban

Economu Virgil nyilatkozata. Jugoszlávia ellen már százszázalékos román együttes szerepel

Economu Virgil román szövetségi kapitány nyilatkozott az egyik fővárosi sportlap munkatársának és többek között a következőket mondotta:

— Első teendőm lesz felkeresni az ország jelentősebb központjait, ahol személyesen figyelem meg a játékosok teljesítményét. Azt mondatnam, hogy

majdnem minden kerületi csapatban van egy-két válogatott jelölt.

A január 28-iki ülés után előbb Erdély központjait kerestem fel. Kolozsváron például nagyon sok fiatal és tehetséges játékos van. Felkeresem a csapatok edzéseit és a tapasztaltak alapján jelölöm ki a játékosokat.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy a jövőben milyen elvek szerint állítja össze az országos válogatottat, Economu Virgil a következőket

viszont meg kell akadályozni, hogy a férfi utána mehessen.

— Fölöttébb kalandos terv és hogyan játszom én a határrendőr szerepét? Talán, ha majd Szófiában leszek, — csüggedten legyintett a kezével, mint aki hiába tör a fejét, elképzelhetetlennek tartva bármiféle megoldást.

Szerencsére Montfleury asszonynak ragyogó napja volt. Barna tweed szoknya simult a combjaihoz, világos színű blúzt viselt, a haját vékony szalag tartotta össze. Erős, izmos lábára kikövetelte Tynner érdeklődését. — De te legalább az enyém vagy — gondolta a férfi, leült mellé a kőre és megcsókolta nyakszirtjén, a haj alatt. Montfleury né nem védekezett.

A férfi, mintha meg akarná bosszúlni magát Isabel miatt is, Montfleury né ott csókolta, ahol érte. Seholy teremtett lélek. Valahol távoli harang zúgott a tiszta levegőn keresztül, csak később jöttek rá, hogy egy juhnyájnak a kolompja. Montfleury né, miközben a nyakát Tynner hátrászoritotta, arra gondolt, hogy már is elfáradt és hogy egész délután az ágyban lesz. Mert most is, mint máskor, ha el is kapta őt a szenvedély, ami ebben a ragyogó tájkeretben, ózondús levegőben, a magasság e fölséges nyugalmában megérthető, a szerelmi viharok adott pillanatban éppen úgy véget tudott vetni, mint egy kipróbált karmester egy Wagner-nyitány utemeinek.

— No, nézze csak, barátom, hát nem az én édes juhocskáim — találta Montfleury né a pillanatot rendkívül kedvezőnek, hogy változtatson rajta. A nyáj irányába lebegett, a nyáj úgy özlött be az erdő jobb oldaláról, mint karszemélyzet a felvonásvégen, innen is, onnan is, a szuffiták mögül. Montfleury né visszakiáltott. Kell, hogy üdvözljem őket, meg kell találnom azt a bíbájos, csillagszeműt — belepróvizott a nyájba és keresett. Miért éppen csillagszemű?

zókben nyilatkozott:

Az ezévi válogatott mérkőzéseken teljes egészében román nemzetiségű játékosokat használunk.

Ez az elv egyaránt vonatkozik az A) és B) csapatokra. A március 31-én lejátszásra kerülő román-jugoszláv mérkőzésen már százszázalékos román csapatot állítunk ki. Ne féljünk attól, hogy nem állíthatunk ki erős csapatokat. Nagyon sok kiváló román játékos van, csak fel kell kutatni őket és rendszeres kiképzésben részesíteni.

A szövetségi kapitány ezután a C) és D) csapatok szerepéről beszélt és hangsúlyozta, hogy már ebben az évben is több mérkőzést rendeznek a harmadik és negyedik csapat részére. Ezekben a csapatokban az újonnan felfedezett fiatal játékosok kapnak helyet.

— tűnődött Tynner, leszörta magáról a nadrágjára tapadt száraz szénát és ő is megindult. Montfleury né nem találta meg a juhok között a csillagszeműt, amelyet előző nap megjegyzett magának. Egyik juh félelmetesen hasonlított a másikkhoz és ezeknek nem akaródzott úgy elvonulni előtte, mint a divatszalonok próbakísaszonyainak, hanem kissé fegyelmetlenül baktattak a kolompos után. — Hogy szeretem őket, — lelkesedett Montfleury né. Szalagja meglázt, levette s haja, kissé meghúzta a magaslati szél, különös rajtot kapott és körülfogta a fejét álomszerűen. — En magát szeretem — felelte Tynner, amikor már a juhnyáját egyelte a távolság és a kimondott szavak fényváltozást idéztek elő az ő szemében is, meg az asszonyában is. — Szeresse a juhokat is az én kedvemért, a napot, a fákat, a méheket és a pillangókat. Az egész természetet, — fogta össze, mintha mindezt, mint egy virágarangamentet, a mellére akarta volna tűzni. Délután lefekszem — gondolta — estig fel sem kelek, bekenem a bőrt az éjjeli arckrémmel, az este is téztát ettem a vacsoránál, egy pohár vermoutheot is megittam, ezentúl mindig csak vizet iszom, szép akrok lenni, azt akarom, hogy holnap is szeressen ez az ember, hogy ne vegyen észre semmit, a szarkalábakat, a nyakam ráncosodását, a karés a hasizmok elernyedését, rádióra fogok tornászni, nehéz megtartani valakit ebben a korban, ez egy kényes ember, ennek már sok nővel volt dolga, remek izlése van, de én azt akarom, hogy holnapután is ezt mondja nekem — kavargott az agyában a sok gondolat, mint megzavart hangyaboly.

Azután megnézte kis karkötő óráját: indulhatunk! — Ne fejtse el, hogy Josipovicsék ebédre várnak bennünket és nekem ebéd után le kell egy kicsit pihennem.

3.
Tynner és Montfleury né kölcsönös vonzalmában az volt a kényelmes, hogy meg tudták osztani magukat. Miután elváltak egymástól, nem szaladtak órákon keresztül félőrülten és tehetetlenül és ha elöltötték szomszúságukat — néha egy korttyal is beérték, — nem éreztek abban a pillanatban új, gyöttrő és soha ki nem elégtülő szomszúságot. Az igazság az, hogy nemcsak Montfleury né tudta önzésének — az én testi kondícióm minden körülmények között! — alárendelni minden más érzelmét, de Tynnerben is meg volt a képesség, hogy úgy zárja le magában a szenvedély hullámzását, mint ahogyan egy tárgyalást rekesztenek be: egyelőre felfüggesztjük, holnap tizenkettő és egy óra között megint elővesszük az ügyet... Öntudattal töltötte el az is, hogy oly könnyen tudott szakítani megrögzöttnek vélt szokásaival. Lám, meg tud lenni a saját borbélyja nélkül is! Nincs szükségére inasra se. Mihelyt tovább utazik Blédből, Baptiste-et is hazaexpediálja. Amivel mindig áltatta magát: bizonyos távlatból kell nézni a dolgokat, magasabb szempontból, személyünket kikapcsolva, hűvös tárgyilagossággal, ezáltal sikerült és éppen annak köszönheti, amiól egy darabig húzódozott: a helyváltoztatásnak, a megváltozott környezetnek.

Megfigyeléseket tett maga körül. Megfigyeléseinek tárgya a Josipovics-család volt. Legközelebb magához természetesen vendéglátó barátját érezte. Véréb, vad úri természet, hogy is számhatta rá magát, hogy diplomata legyen? Hivatásának hosszú éveken át folytatott gyakorlatára azonban megszelídítette és hogy indulatait levezesse, szenvedélyesen vadászgatott, — ebben a pózban élte ki ősei örökségét. Az öreg cimborá elejtett egy őzbakot vagy vaddisznót és akkor jódarabig megnyugodott, mintha eret vágta volna rajta.

(Folytatjuk)

Rádió

Vasárnap, január 14.

Készt a vonat, a Ferencváros nem érkezett meg idejében Cernautiba. A Ferencváros jégkorongcsapat Bucurestiből Cernautiba indult, ahol a Jahn ellen kellett volna mérkőzést játszania. A cernautiak nagy érdeklődéssel várták a magyar csapat bemutatkozását, amely azonban elmaradt, mert a Rapid vonat készt és a magyar csapat nem érkezett meg a mérkőzés kezdetéig. A Ferencváros — Jahn jégkorongmérkőzést szombaton játsszák le.

Angliában történt. Az angol labdarúgószövetség 25 fontsterling pénzbüntetésre ítélte a Charlton Athletic csapatát, mert a vezetőség az egyik barátságos mérkőzés után két fontsterling jutalmat osztott ki a játékosok között. A szövetség végül is hatálytalanította a büntetést és pedig azért, mert az egyesület bebizonyította, hogy nem létezik olyan szabályzat, amely előírja, hogy a játékosokat mikor részesíthetik jutalomban.

A budapesti Hungaria legyőzte az athéni válogatottat. A budapesti Hungaria futbalcsapata tegnap mérkőzött Athén válogatottjaival. A magyar csapat 2:1 (2:1) arányban győzött. A gólokat Cseh és Titkos lőtték.

A katolikus ifjúsági egyesület ping-pongversenye ma, vasárnap lesz az egyesület gyárvárosi helyiségében. A Temesvár bajnokságáért meginduló küzdelemben a rendező egyesület játékosain kívül a Kadima, a III. kerületi FC, az IOGT és a Vulturi egyesület versenyzői vesznek részt és így érdekes, izgalmas küzdelmek várhatók. Az elsőosztályú férfi-egyes versenyének érdekességét még fokozni fogja az a körülmény, hogy a győztes megkapja a Fodor Károly által felajánlott szép kupát. A katolikus ifjúsági egyesület, amely dicséretes munkát fejt ki a temesvári ping-pong sport fejlődése érdekében, ezzel a versennyel alkalmat nyújt a temesvári játékosoknak, hogy eldöntsék egymás között a hegemonia kérdését. A verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és így előreláthatólag nagyszámú közönség jelenik meg, hogy a versenyeket megtekintse. A nagyszabású bajnoki ping-pong verseny ma reggel nyolc órakor kezdődik, amikor a másodosztályú versenyeket befejezik, míg az elsőosztályú számokat délután két órai kezdettel játsszák le.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 9.45: Istentisztelet közvetítése. 11.15: A rádió szalónczenekarának hangversenye. 13: Időjelzés, vizálási jelentés, sport és vegyes hírek. 13.15: Déli hangverseny. 14: Rádió ujság. 14.20: Stroe és Vasilache. 14.35: Hanglemezek. 14.50: Előadások, művészeti és kulturális hírek. 15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.15: A rádió falu-órása. 16.15: Katonai előképzősök órája. 17.15: A Munka és jókedv mozgalom órája. 18.15: Időjelzés, időjárás-jelentés. 18.17: Katonazene. 19: A Hét. 19.15: A Luceafărul tánczenekar hangversenye. Radio Romania. 20: Magyar nyelvű hírek. Radio Bucuresti. 20: A Luceafărul tánczenekar folytatja hangversenyét. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20.15: Előadás. 20.30: Erdélyi dalok. 21: Rádió ujság. 21.15: Szindarab előadás. 22.15: Rádió ujság, sporthírek. 22.35: Könnyű zene hanglemezeiről.

Budapest I. 9: Ébresztő. Majd: Hanglemezek. 9.45: Hírek 10: Római katolikus egyházi ének és szentbeszéd. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13.20: Időjelzés, időjárás, vizálás. 13.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.15: Hangképek a magyar ökölvívó csapatbajnokságról. 14.45: Hírek. 15: Hanglemezek. 16: Közvetítés a budafoki m. kir. állami pincégazdasági pincéjéből. 16.45: A Váci Vox Humana énekkar műsora. 17.30: Előadás. 18: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Basilides Mária énekel. 18.45: „A prokonzul leánya.” Előadás. 19.15: Cigányzene. 19.30: „Magyar művészet és műpártolás.” Előadás. 20.10: Sporteredmények. 20.15: Hírek. 20.25: „Szeretni”. Színmű három felvonásban. 21.40: A „Láthatár” ruszin irodalmi estjének közvetítése. 22.30: Magyar tánclemezek. 22.40: Hírek. 23.10: A Magyar Revü-tánczenekar. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 12: Hanglemezek. 13.05: Levente-félóra. 14.20: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 16.05: Szalónötös. 17.30: Katonazene. 20.10: Kamara zene hanglemezeiről. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 21.40: „Daloló asszonyok.” Előadás. 22.45: A „Láthatár” ruszin irodalmi estjének közvetítése. II-ik rész.

HÉTFŐ, JANUÁR 15.

Bucuresti és Radio România műsora a hideg miatt a vasúti forgalomban beállott nehézségek következtében a részletes műsor nem érkezett meg és

így a fővárosi programot csak hézagosan közölhetjük.

Bucuresti. 12.10: Déli hangverseny. 13.30: Mandolinzenekar. 14: Rádió ujság. 14.20: Harmonika és xilofonzenekar. 19.17: Énekhangverseny. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20.15: Kétzongorás hangverseny. 20.45: Rádió ujság. 21: Szórakoztató zene. 22.30: Szórakoztató zene. 23: Hanglemezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Operettrészletek hanglemezeiről. 13.40: Hírek. 14.30: Postászene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Előadás. 18.45: A Rádió Szalónczenekara. 19.50: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Cigányzene. 20.50: Előadás. 21.10: Az Operaház Zenekara. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hanglemezek.

Budapest II. 19.50: Cigányzene. 20.25: Német nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.25: Felolvasás. 21.55: Táncclemezek. 22.35: Időjárás-jelentés.

KEDD, JANUÁR 16.

Bucuresti. 12: Hanglemezek. 13.10: A Predescu-zenekar hangversenye. 19.17: Spanyol lemezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20.15: Cselló számok. 20.45: Rádió ujság. 21: Weber: Oberon című operájának közvetítése. 23: Hanglemezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Divattudósítás. 13.10: Blaháné híres dalai. 13.40: Hírek. 13.55: Pappné Kovács Edit zongorázik. 14.40: A Rádió Szalónczenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Felolvasás. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: „Visszamosolygó emberek.” Csevegés. 18.45: Cigányzene. 19.45: „Az élő történelem: Műemlékeink.” Hangfelvétel. 20.15: Hírek. 20.30: „Bohémélet.” Dalmű négy képben. 21.10: Hírek. 21.50: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 22.40: Hírek, időjárás-jelentés. 23.30: Azonos Budapest II. műsorával. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. Mezőgazdasági félóra. 19.15: Francia nyelvoktatás. 19.45: Ruszin hallgatónak. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Táncclemezek. 21.50: Elbeszélések. 22.20: Rendőrzene. 23.30: Hanglemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskereső, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közzelhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata Lafovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Alkalmazás

Jól főző mindenek szakácsnő éves bizonyítványokkal felvétetik. II. Str. Cantacuzino 5. háztulajdonosnál. 523

Bejárónó félnapra azonnal felvétetik. IV., Str. Ion Bratianu 29. III. em. 14. 662

Állás-velet

Remington írógép eladó. II., Strada Abrud 5. Radocsay. 660

Jókarban lévő Aller lapokat megvétele kereselek. Címeket „1 évfolyam” jellegre a kiadóba kérek. 551

Alig használt Junginger takaréktűzhely olcsón eladó. Megtekinthető Forgács vaskereskedésben. IV., Str. Jancu Vacarescu 36. 549

Jó helyen 22 lakású bérház előnyösen eladó. Érdeklődni a háztulajdonosnál IV. Str. Jancu Vacarescu 10. 548

Fogorvosi berendezés eladó és 2 szoba bérbeadó február 1-től. Dr. Keller, III., Treboniu Laurean 1. 552

Lakas

Különbejárattú csinosan bútorozott szoba február 1-től kiadó. III., Str. Domnita Balasa 32. 550

Bérbeadó a Färber házban I., Bulev. Regele Ferdinand 4 sz. alatt 2 szoba II. emeleti uccai helyiség. Felvilágosítást nyújt Kun Ferenc dr. ügyvéd irodája ugyanott. Telefon: 25—31. 546

„AMINO”
kutya tápszer

kapható a következő helyeken: „Hansa” cég, Eugen de Savoya ucca 4. szám. Telefon: 20—90. Galgon Gyula, Eugen de Savoya ucca 9. szám. Telefon: 24—59. Nägl cég, IV., Fröbl-ucca 41. sz. Kérjen ingyen prospektust!

Kütonjete

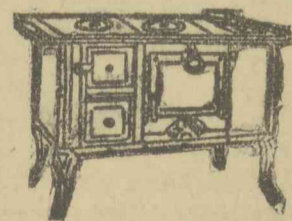
Nagyobb gazdaságok és iparvállalatok figyelmébe! Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyet. társasági tagozatához Timisoara I., Bulev. Regina Maria 8 sz. intézett levélben tizenhárom csikmegei székely ember, nagyrészt 28—42 évesek, hetvenegy családtaggal gazdasági éves cselédnek ajánlkozik. Lehetőleg magyar, vagy magyarul beszélő gazdákhhoz szegődne el, akik nyelvüket értik. Közülük huszonheten napszámos munkára alkalmasak és két asszony szakácsnő teendőket is végezne s egy férfi bérengésdának alkalmas, aki ért a kertészet-hez és dinnyetermeléshez is. Szükség esetén fa és gyári munkára is vállalkoznak. Érdeklődők forduljanak az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyet. társasági tagozatához: Timisoara I., Bulev. Regina Maria 8. 668

Speciál acélfogászati laboratóriumok részére. Villanyolvasztó készülék, pontheggesztő, poliernotor, iv- és pontheggesztő ipari célokra, motor-tekerceselés, villanyheggesztés

A. TÓTH
elektrotechnic. Timisoara, IV. Str. Fröbl 36.

Házörző kutya vadászkutyának is használható, állatkedvelőnek átadó. Cím Ujfreidorf 14 ucca 22. 676

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Állandó rakórakománcon áll és fekete tiszta helyekben

KALMÁN DEZSŐ

speciális takaréktűzhelyesek

Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

35 év óta

SIEBOLD-
BUTOR

a legjobb tőkebefektetés. Üzem: Temesvár II., Str. Telegrafului 22. — Állandó kiállítás: I., Piata Unirii 14 szám.

Hirdessen a Déli Hírlapban.